

**การศึกษาถึงการขออนุญาตและลักษณะการเข้ามาประกอบอาชีพของคนต่างด้าวรวมทั้ง
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนต่างด้าวในสังหาริมทรัพย์ของประเทศไทย**

รัฐบาลได้มีพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 และพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพห้ามคนต่างด้าวทำ เพื่อพยายามสงวนอาชีพในการที่จะอนุญาตประกอบอาชีพของคนต่างด้าว ซึ่งในปัจจุบันได้มีคนต่างด้าวทำงานอยู่ในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมากและทวีขึ้นเป็นลำดับโดยมีหน่วยงานที่ดูแลในด้านนี้อยู่ คือ กองงานคนต่างด้าว¹ ซึ่งมีจุดประสงค์ของการตั้งขึ้นมาเพื่อการดูแล การควบคุม การอนุญาตและการต่อใบอนุญาตคนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยให้ปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศไทยและจับกุมพวกที่ลักลอบเข้ามาในประเทศเพื่อแย่งอาชีพของคนไทยซึ่งเป็นการแย่งผลประโยชน์ของคนไทย

กองงานคนต่างด้าวตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2517 เดิมขึ้นกับกรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย จนกระทั่งเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2536 ได้มาอยู่ในสังกัดกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม ต้องรับผิดชอบดูแลคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานทั้งหมด รวมทั้งพวกที่ลักลอบเข้ามาในประเทศไทยเพื่อทำงานแม้ว่าเพิ่งจะตั้งขึ้นมาไม่นานนั้นก็มึบทบาทมากและในอนาคตจะมีบทบาทยิ่งขึ้นในการดูแลและรักษาผลประโยชน์ของคนไทยในการประกอบอาชีพมากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

¹ แรงงาน, กรม, "หน้าที่และความรับผิดชอบของกองงานคนต่างด้าว" กรุงเทพมหานคร : กองงานคนต่างด้าว, กรมแรงงาน (2526)

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521²

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว ซึ่งประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2521 นอจะสรุปสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าวได้ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ให้ครอบคลุมถึงคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศ คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้ รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยและคนต่างด้าวที่ถูกถอนสัญชาติ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือกฎหมายอื่นตลอดจนการแก้ไขข้อขัดข้องในทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับภาวะการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ

2. เริ่มใช้บังคับ เมื่อวันที่ 22 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2521

3. ขอบเขต (มาตรา 4) พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

- บุคคลในคณะผู้แทนทางการทูต
- บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล
- ผู้แทนของประเทศสมาชิกและพนักงานขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษ
- คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลในชื่อที่กล่าวมาข้างต้น

² รายงานสัมพันธ์ ฉบับพิเศษ "สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 วารสารแรงงานสัมพันธ์. (เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2528) : 20-23

- บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา วัฒนธรรม ศิลป การกีฬา หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
- บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การต่างประเทศ
- บุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด

4. คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและทำงานอยู่ก่อนวันที่คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 ใช้บังคับ (มาตรา 42 มาตรา 44)

- คนต่างด้าวดังกล่าวที่ได้รับใบอนุญาตให้ใช้ใบอนุญาตนั้นต่อไปได้ตราบที่ผู้รับใบอนุญาตยังทำงานที่ได้รับอนุญาตนั้นอยู่
- คนต่างด้าวดังกล่าวที่ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายได้ออกใบอนุญาตแล้วแต่ยังมีได้มารับใบอนุญาตและยังคงทำงานอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ไปรับใบอนุญาตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากไม่ไปขอรับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นผล
- บุคคลใดที่รับคนต่างด้าวดังกล่าวเข้าทำงานในธุรกิจของตนก่อนวันประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 และมีได้แจ้งราชการเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ทำงานอยู่กับตนตามข้อ 35 แห่งประกาศ คณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวจนถึงวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับให้บุคคลนั้นแจ้งราชการดังกล่าวตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายใน 45 วันนับแต่พระราชบัญญัติใช้บังคับ

5. คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 (มาตรา 43)

คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตดังกล่าวให้ใช้ใบอนุญาตได้ต่อไปตราบเท่าใบอนุญาตยังไม่สิ้นอายุหากประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปหลังจากใบอนุญาตดังกล่าวนี้สิ้นอายุให้ไปยื่นขอรับใบอนุญาตใหม่ก่อนใบอนุญาตที่ออกตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515
 นั้นสิ้นอายุ

6. อาชีพห้ามคนต่างด้าวทำ มาตรา 7 (มาตรา 6)

อาชีพที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ

7. อาชีพที่ไม่ห้ามคนต่างด้าวกระทำ มาตรา 7

คนต่างด้าวจะทำงานในอาชีพใดที่ไม่ห้ามได้ต่อเมื่อคนต่างด้าวได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมแรงงานหรือเจ้านักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย

8. คนต่างด้าว มาตรา 12 (มาตรา 12 และ มาตรา 45) คนต่างด้าวดังต่อไปนี้

คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศคนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่นคนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 377 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือกฎหมายอื่น

คนต่างด้าวดังกล่าวที่ทำงานโดยอยู่แล้วก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ทำงานนั้นได้ต่อไปจนกว่าจะมีการประกาศของคณะรัฐมนตรีกำหนดงานให้ทำได้ เมื่อมีการประกาศของรัฐมนตรีแล้วถ้าในกรณีทำงานที่คนต่างด้าวทำอยู่เป็นงานที่รัฐมนตรีประกาศให้ทำได้ให้ทำงานนั้นต่อไปแต่ต้อง ไปยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานภายใน 90 วันนับแต่ประกาศของรัฐมนตรีดังกล่าวใช้บังคับ แต่ถ้าทำงานที่คนต่างด้าวทำมิใช่เป็นงานที่รัฐมนตรีประกาศให้ทำได้ให้ทำงานนั้นต่อไปอีกเพียง 180 วันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

9. คุณสมบัติของคนต่างด้าวตามมาตรา 7 จะขอรับใบอนุญาตได้ต้องมีลักษณะดังนี้ (มาตรา 12)

- มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมิใช่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่าน เป็นผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้
  - ก. มีความรู้และความสามารถในการทำงานตามที่ขอรับใบอนุญาต
  - ข. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือมีจิตฝั่นเพื่อนไม่สมประกอบ

- ค. ไม่เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้างใน ระยะปรากฏอาการอันเป็นที่รังเกียจของสังคม โรคยาเสพติดให้โทษอย่าง ร้ายแรง โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือ โรคอื่น ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ
- ง. ไม่เคยต้องคำพิพากษาลงโทษจำคุกในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้า เมืองหรือกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว ในระยะเวลา 1 ปี ก่อนวันขอรับใบอนุญาต

10. การขออนุญาตแทนคนต่างด้าวที่อยู่นอกราชอาณาจักร (มาตรา 8)

ผู้ประสงค์จะให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในกิจการของตนจะยื่นขอรับใบอนุญาต แทนคนต่างด้าวต่ออธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก็ได้แต่จะออกให้ก็ต่อเมื่อคนต่างด้าวนั้นเข้ามา ใน ราชอาณาจักรแล้ว

11. เงินไซที่กำหนดให้คนต่างด้าวปฏิบัติ (มาตรา 9)

ในการออกใบอนุญาตอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะกำหนดเงินไซอย่างใด ไซไว้ในใบอนุญาตให้คนต่างด้าวปฏิบัติก็ได้แต่ต้องให้คนต่างด้าวให้คำรับรองก่อนว่าสามารถปฏิบัติตาม เงินไซนั้นได้

หากคนต่างด้าวนั้นอยู่นอกราชอาณาจักรจะต้องรับเงินไซนั้นก่อนเดินทางเข้ามาใน ราชอาณาจักร

12. งานจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งมีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน 15 วัน (มาตรา 7)

คนต่างด้าว ไม่ต้องขอรับใบอนุญาต แต่จะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้ง ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบตามแบบที่อธิบดีกำหนด

13. คนต่างด้าวตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่น (มาตรา 10)

ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายภายใน 30 วันนับแต่วันที่คนต่างด้าวนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรแล้วระยะ ระยะเวลา 30 วัน ให้นับแต่วันที่ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่นและในระหว่างการขอรับใบอนุญาตให้ผู้ยื่นของทำงานไปพลางก่อนได้ การลง ทุนหรือตามกฎหมายอื่นและในระหว่างการขอรับใบอนุญาตให้ผู้ยื่นขอทำงานไปพลางก่อนได้

14. อาศัยใบอนุญาต (มาตรา 13)

ก. ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือกฎหมายอื่นให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายนั้น

ข. ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาต ให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะที่ยังออกใบอนุญาต

ค. ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวตาม มาตรา 12 ให้มีอายุตามที่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายกำหนดแต่ไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันออก

ง. ใบอนุญาตที่ออกให้แก่คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนให้มีอายุ 30 วันนับแต่วันออก

15. การแจ้งเรื่องการรับ การย้าย หรือการออกจากงานของคนต่างด้าว (มาตรา 23)

เมื่อรับคนต่างด้าว เข้าทำงานหรือย้ายคนต่างด้าวไปทำงานที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือมีคนต่างด้าวออกจากงานให้บุคคลนั้นแจ้งต่อนายทะเบียนตามแบบที่อธิบดีกำหนด ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับคนต่างด้าว เข้าทำงานหรือวันที่คนต่างด้าวนั้นย้ายหรือออกจากงานแล้วแต่กรณี

16. การเปลี่ยนงานหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ (มาตรา 21)

ถ้าผู้รับอนุญาตจะเปลี่ยนงานหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ให้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตจะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อนจึงจะเปลี่ยนได้

17. คนต่างด้าวเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว (มาตรา 18 มาตรา 20 และมาตรา 37)

ก. ต้องทำงานตามที่ระบุและเงื่อนไขในใบอนุญาต

ข. ต้องมีใบอนุญาตติดตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างทำงานเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานหรือนายทะเบียน

ค. ต้องคืนใบอนุญาตแก่นายทะเบียนภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เลิกทำงานนั้น

ง. เมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วจะทำงานต่อไปไม่ได้

18. การต่ออายุใบอนุญาตและการขยายระยะเวลาการทำงาน (มาตรา 14 และ มาตรา 15)

ก. ผู้รับใบอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น (มาตรา 10) เมื่อได้รับการขยายระยะเวลาตามกฎหมายนั้นต้องมาแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อให้อัดแน่นการขยายเวลาลงในใบอนุญาตภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการขยายระยะเวลา

ข. ผู้รับใบอนุญาตโดยเข้ามาชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง (มาตรา 7) ถ้าประสงค์จะทำงานต่อไปให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อยื่นคำขอแล้วให้ทำงานไปพลางก่อนจนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาตให้ต่อได้ครั้งละ 1 ปี เว้นแต่

- การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา 13 (3) ให้ต่ออายุได้ไม่เกินระยะเวลาที่ผู้รับใบอนุญาตได้รับการขยายระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักร
- การต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา 13 (4) ให้ต่ออายุได้ครั้งละ 30 วัน เว้นแต่คนต่างด้าวนั้นได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอนเกิน 30 วัน ให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เท่าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตนั้นแต่ไม่เกิน 1 ปี

ถ้ามิได้ยื่นขอต่ออายุก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อใบอนุญาตสิ้นอายุแล้วประสงค์จะทำงานต่อไปต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตใหม่

19. ใบแทนใบอนุญาต (มาตรา 19)

ถ้าใบอนุญาตชำรุดหรือสูญหายให้ขอรับใบแทนภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบ ว่าชำรุดหรือสูญหาย

20. การอุทธรณ์ (มาตรา 17)

เมื่อไม่ได้รับใบอนุญาตทำงานตามมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 12 หรือไม่ได้รับการให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา 15 หรือไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือเปลี่ยนสถานที่ ตามมาตรา 21 ผู้ขอสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยยื่นขอต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายหรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นที่สุดท้าย กรณีอุทธรณ์คำสั่งไม่ให้ต่ออายุ (มาตรา 15) ผู้อุทธรณ์มีสิทธิทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ

รัฐมนตรี

ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานในการยื่นขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว³

การยื่นขออนุญาตในการประกอบอาชีพของคนต่างด้าวมีหลักเกณฑ์ วิธีการและหลักการ เหมือนกันจะต่างกันแบบคำขอคนต่างด้าวที่เข้ามาขออนุญาตในการประกอบอาชีพหลายกรณีจึงทำให้ มีแบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพมีหลายแบบ ซึ่งมีทั้งหมด 12 แบบแต่ละแบบก็ต่างกัน ดังนั้นหลัก ฐานในการพิจารณาอนุญาตในการประกอบอาชีพของคนต่างด้าวก็ต่างกันแล้วแต่แบบคำ ขออนุญาต ประกอบอาชีพจะกำหนดเอาไว้ส่วนวิธีการหลักเกณฑ์และหลักการใน การพิจารณาคำขออนุญาตจะ คล้ายคลึงกันดังจะกล่าวต่อไปนี้

ก. ลักษณะการยื่นแบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพของคนต่างด้าว

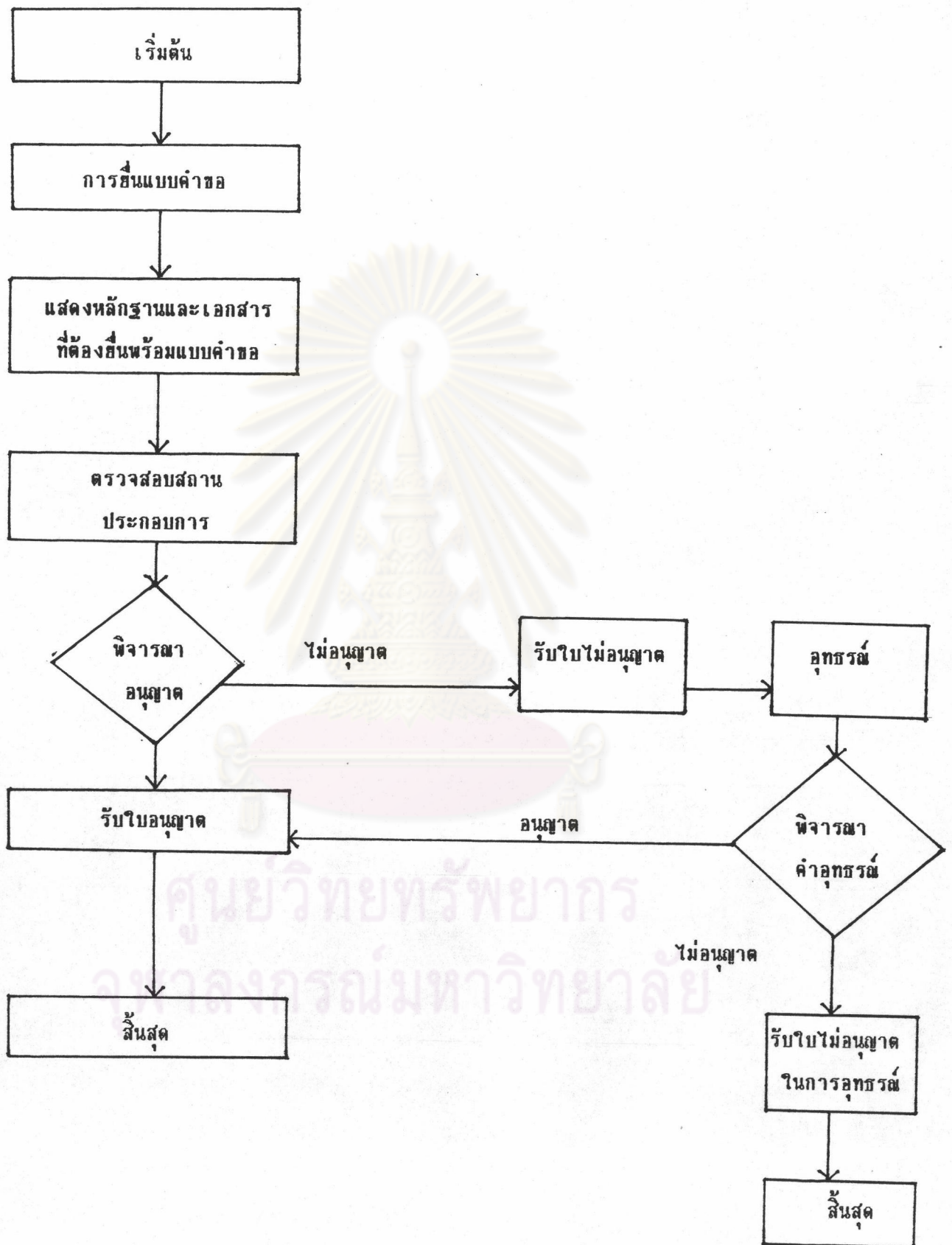
การยื่นแบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพของคนต่างด้าวที่เข้ามา ทำงานในราชอาณาจักร กองงานคนต่างด้าว กรมแรงงาน ได้กำหนดแบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพแต่ละประ เภทดังนี้

แบบ ตท.1 คำขอรับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 10) ใช้สำหรับกรณีคนต่าง ด้าวได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนกฎหมายว่าด้วยน้ำมัน ปิโตรเลียมหรือตามกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติเดียวกันกับคนต่างด้าว ในลักษณะเดียวกัน

แบบ ตท.2 คำขอรับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 7) ใช้สำหรับกรณีคนต่าง ด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่เป็นการชั่วคราว หรือได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วย คนเข้าเมืองที่จะขออนุญาตทำงานเป็นครั้งแรก หรือขออนุญาตเพิ่มการทำงาน หรือสถานที่ทำงาน หรือ เพิ่มท้องถิ่นและสถานที่ทำงาน

³ กฎหมายคำสั่งระเบียบและแนวทางในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการทำงาน ของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521, กรุงเทพมหานคร : กองงานคนต่างด้าว, กรมแรงงาน :

แบบ ตท.3 คำขอรับใบอนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าว (มาตรา 8) ใช้ในกรณีที่ผู้ซึ่งจะจ้างงานคนต่างด้าวเข้าทำงานในสถานประกอบการของตนและ ประสงค์จะยื่นคำขอแทนคนต่างด้าวซึ่งยังมีได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร

แบบ ตท.4 ออกให้คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในราชอาณาจักรและไม่ใช่คนต่างด้าวตามมาตรา 12

แบบ ตท.5 คำขอรับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 15) สำหรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานตามแบบ ตท.4 และ ตท.9 ที่มีกำหนดระยะเวลาการอนุญาตไว้ เมื่อใบอนุญาตดังกล่าวใกล้จะครบกำหนดอายุการอนุญาตและมีความประสงค์จะทำงานตามที่ได้รับอนุญาตต่อไป

แบบ ตท.6 คำขอรับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 19) ใช้ในกรณีที่ใบอนุญาตทำงานทุกแบบของคนต่างด้าวชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย

แบบ ตท.7 คำขออนุญาตเปลี่ยนการทำงาน หรือเปลี่ยนสถานที่ทำงาน หรือเปลี่ยนท้องที่ในการทำงาน (มาตรา 12) สำหรับคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงให้แตกต่างจากเดิม เช่น การทำงาน สถานที่ทำงาน และท้องที่ในการทำงาน

แบบ ตท.8 คำขอรับใบอนุญาตทำงาน (มาตรา 12) ใช้กับคนต่างด้าวต่อไปนี้

- คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพแทนการเนรเทศ หรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ
- คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับนอกราชอาณาจักร คนต่างด้าวตามข้อนี้ได้แก่ ชาวกูยวน ชาวลาวและชาวพม่าอพยพ
- คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515
- คนต่างด้าวที่โดยเหตุผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 วันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515

แบบ ตท.9 ใบอนุญาตทำงานใช้เป็นใบอนุญาตทำงานที่อธิบดีกรมแรงงานหรือ
เจ้าพนักงานที่อธิบดีมอบหมายออกให้แก่คนต่างด้าว ตามมาตรา 12 กรณีได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต
ทำงานตามแบบคำขอ ตท.8

แบบ ตท.10 แบบแจ้งการรับเข้าทำงาน การย้าย และการออกจากงานของ
คนต่างด้าว (มาตรา 23) สำหรับนายจ้างแจ้งการรับคนต่างด้าวเข้ามาทำงานใหม่หรือย้ายคน
ต่างด้าวไปทำงานในท้องที่อื่นหรือมีคนต่างด้าวออกจากงานซึ่งต้องแจ้งภายใน 15 วัน

แบบ ตท.11 แบบหนังสือแจ้งการเข้ามาทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วน (มาตรา 7)
ใช้ในกรณีที่คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาการ
ทำงานไม่เกิน 50 วัน

แบบ ตท.12 แบบแจ้งการได้รับการอนุญาตให้ขยายระยะเวลา (มาตรา 14)
ใช้ในกรณีเฉพาะคนต่างด้าวตามมาตรา 10 ซึ่งได้รับใบอนุญาตทำงานจากกรมแรงงานแล้วและใบ
อนุญาตนั้นจะครบกำหนดอายุการอนุญาตแต่ประสงค์จะทำงานนั้นต่อไปจะต้องยื่นแบบคำขอนี้

แบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพที่กล่าวมานี้จะใช้แต่ละกรณีสำหรับคนต่างด้าวที่จะเข้า
มาประกอบอาชีพรวมทั้งขอต่อใบอนุญาตประกอบอาชีพ

ข. การยื่นคำร้องขอแบบคำขอ

ผู้ยื่นคำขอรอกข้อความลงในคำร้องขอแบบคำขอให้ถูกต้องครบถ้วนทุกข้อ พร้อมปิด
แสตมป์ 20 สตางค์ แล้วยื่นแบบคำร้องขอแบบคำขอต่อเจ้าหน้าที่ ณ จังหวัดที่เป็นสถานที่ตั้งสถานที่
ทำงานหรือสำนักงานของคนต่างด้าวผู้ยื่นคำขอดังต่อไปนี้

1. ในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่น ณ กองงานคนต่างด้าว กรมแรงงาน
2. ในจังหวัดที่มีสำนักงานแรงงานจังหวัด ให้ยื่น ณ สำนักงานแรงงานจังหวัดนั้น
3. ในจังหวัดอื่นนอกจากข้อ 1 และข้อ 2 ให้ยื่น ณ ศาลากลางจังหวัด

ค. หลักฐานและเอกสารที่ต้องยื่นพร้อมแบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพ

แบบคำขออนุญาตประกอบอาชีพของคนต่างด้าวแต่ละแบบจะต่างกันออกไป ดังนั้น
เอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ที่จะยื่นนั้นก็ต่างกันแล้วแต่แบบคำขอกำหนดไว้และความต้องการ
ของเจ้าหน้าที่ที่ขอหลักฐานและเอกสารเพิ่มเติมในการพิจารณาขออนุญาตประกอบอาชีพของคนต่าง
ด้าวพอสรุปได้ดังนี้

1. รูปถ่ายครึ่งตัวหน้าตรงและไม้สวมหมวก ขนาด 5 x 6 เซนติเมตรซึ่งถ่ายแล้วไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 3 รูป
2. ถ้าให้บุคคลอื่นยื่นคำขอแทนตัวผู้ขอต้องมีใบมอบอำนาจของผู้ขอมา แสดงพร้อมปิดอากร แสตมป์ 5.- บาท
3. หนังสือเดินทางพร้อมหลักฐานแสดงการได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร ได้ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
4. หลักฐานประกอบการพิจารณาขออนุญาตประกอบอาชีพของคนต่างด้าวมีดังนี้ คือ เอกสารรับรองว่าได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรของ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนหรือสำนักงานคณะกรรมการน้ำมันปิโตรเลียมหรือเอกสารรับรองจากส่วนราชการที่มีหน้าที่พิจารณาอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายรวมทั้งเอกสารประกอบในการพิจารณามีใบสำเนาหลักฐานแสดงวุฒิการศึกษาหรือใบรับรองอนุญาตทำงานของนายจ้างเดิม ใบรับรองอนุญาตทำงานของนายจ้างใหม่ ใบรับรองของผู้ประกอบอาชีพเวชกรรมแผนภูมิแสดงตำแหน่ง พร้อมทั้งชื่อบุคคลที่ทำงานในตำแหน่งนั้น หนังสือรับรองการจ้างผู้ขอเข้าทำงาน หนังสือรับรองกรมทะเบียนการค้า สำเนาบัญชีผู้ถือหุ้นของบริษัท ลักษณะงานที่ทำในแบบคำขอให้ละเอียดและชัดเจน แผนที่ตั้งที่ตั้งของสถานที่ทำงาน ถ้าขอมาทำงานตำแหน่งคนเดิมต้องระบุเลขที่ใบอนุญาตทำงานและตำแหน่งใหม่ต้องระบุให้ชัดเจนด้วย ถ้ากรณีที่เป็นกิจการส่งสินค้าเข้า-ออก ต้องถ่ายสำเนาใบส่งสินค้าเข้า-ออก และสำเนาแบบคำขอจดทะเบียนการค้าที่ยื่นต่อกรมสรรพากร ถ้ามาทำงานจะต้องมีใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายอื่น ขอให้ถ่ายสำเนาใบอนุญาตนั้น ๆ และอื่น ๆ อีก

เอกสารเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของเจ้าหน้าที่เพื่อประกอบการยื่นคำขอในการพิจารณาคำขอนั้นได้อย่างถูกต้องเมื่อหลักฐานครบตามที่เจ้าหน้าที่ของกองงานคนต่างด้าวตรวจสอบเรียบร้อยแล้วนำหลักฐานเหล่านี้ไปปรับแบบคำขอ

ง. การปรับแบบคำขอ

ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องตรวจหลักฐาน และเอกสารว่าถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่ ถ้าไม่ครบก็อาจจะขอหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาอนุญาตคำขอนั้น วิธีดำเนินการมีดังนี้ คือ

1. ตรวจดูหลักฐานและเอกสารที่ยื่นพร้อมทั้งคำขอให้นั้นมีรายการครบถ้วนถูกต้องชัดเจน และมีรายละเอียดแน่นอนพอที่จะวินิจฉัยได้ถูกต้องพร้อมเป็นเอกสารที่สมบูรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

2. ลงรับในสมุดรับคำขอแต่ละแบบที่มาขอ ซึ่งจะต้องแยกไว้ต่างหากเฉพาะกรณีแล้วมอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอที่ระบุ เลขที่รับ ชื่อคนต่างด้าว วันที่รับ ออกใบรับมอบให้แก่ผู้ยื่นคำขอที่ระบุและลายมือชื่อผู้มารับพร้อมทั้งกรอกรายการดังกล่าวลงในแบบคำขอหน้าแรกทางมุมด้านขวามือด้วย

3. ส่งคำขอพร้อมด้วยหลักฐานและเอกสารที่รับไว้ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาคำขอ

จ. การพิจารณาคำขอ

เป็นจุดที่สำคัญในการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานได้หรือไม่ได้ ซึ่งขั้นตอนในการพิจารณาคำขอต้องดูด้วยว่าเหตุผลเหมาะสมและมีความจำเป็นขนาดไหนที่คนต่างด้าวจะต้องเข้ามาประกอบอาชีพในราชอาณาจักร อธิบดีกรมแรงงานเป็นผู้มีอำนาจในการเซ็นอนุญาตหรือผู้ที่อธิบดีกรมแรงงานมอบหมายในการพิจารณาอนุญาตให้ประกอบอาชีพ ซึ่งขั้นตอนในการพิจารณามีดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้พิจารณาในขั้นต้น ตรวจสอบลักษณะงานที่ผู้ขอจะทำว่าเป็นงานใน 39 ประเภทที่ห้ามคนต่างด้าวทำตามพระราชกฤษฎีกาหรือไม่ งานที่ขออนั้นผู้ขอมีความสามารถเพียงพอที่จะทำงานนั้นมาก่อนว่าจะสอดคล้องเหมาะสมกับงาน ที่ขอทำหรือไม่และพิจารณาถึงว่าคนไทยสามารถทำได้หรือไม่แล้วพิจารณาเหตุผลที่นายจ้างอ้างขึ้นมาให้ คนต่างด้าวเข้ามาทำงานประเภทนั้น ในกรณีที่ใบอนุญาตหมดอายุต้องการต่ออายุใบอนุญาตต้องดูเหตุผลว่าทำไมคนต่างด้าวมีความประสงค์จะขอทำงานต่อไปอาจจะตรวจดูว่าลักษณะงาน ในใบอนุญาตสิ้นสุดลงหรือยังและอาจจะไปตรวจดูสถานที่ประกอบการได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุหรือไม่ แล้วบันทึกเสนอต่อนายทะเบียนเพื่อการพิจารณาต่อไป

2. ถ้าลักษณะของงานที่ผู้ขอจะทำแต่ยังกรอกรายละเอียดไม่ชัดเจนพอที่จะพิจารณาได้ให้เรียกผู้ขอหรือนายจ้างมาสอบถามเพิ่มเติมและบันทึกปากคำไว้ เป็นหลักฐานหรือออกไปตรวจสอบลักษณะการทำงาน ณ สถานที่ทำงานของผู้ขอ

3. ในกรณีเห็นควรอนุญาตให้พิจารณาต่อไปว่าจะกำหนดเงื่อนไขประการใด ให้คนต่างด้าวปฏิบัติหรือไม่ เช่น การกำหนดระยะเวลาทำงานของคนต่างด้าวซึ่งคาดว่าพอเพียงกับความจำเป็นหรือการกำหนดให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ ให้แก่คนงานไทยในสถานประกอบการนั้น เพื่อที่จะสามารถรับช่วงงานคนต่างด้าวได้ต่อไป

4. เจ้าหน้าที่จะลงบันทึกแบบคำขอแล้วนำเสนอต่อนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าวเพื่อพิจารณาว่าควรออกใบอนุญาตให้หรือไม่พร้อมนำหนังสือคำขอและหลักฐานเอกสาร ไปยังอธิบดีกรมแรงงานเพื่อพิจารณาหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

5. ในกรณีอธิบดีกรมแรงงานหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีกรมแรงงาน มอบหมายได้กำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้คนต่างด้าวปฏิบัติ ซึ่งคนต่างด้าวต้องให้คำรับรองก่อนจะดำเนินการออกใบอนุญาต ซึ่งเจ้าหน้าที่เรียกคนต่างด้าวมาให้คำรับรองว่าจะปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว ถ้าคนต่างด้าวรับเงื่อนไขก็ให้ลงชื่อในแบบเงื่อนไขนั้นถ้าไม่รับก็ให้ลงบันทึกหลักฐานและลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานเพื่อให้อธิบดีกรมแรงงานหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบโดยเร็วเพื่อจะได้แจ้งผลการพิจารณาให้ทราบ

การพิจารณาคำขอโดยทั่วไปนั้นจะมีจุดที่เหมือนกันอยู่จุดหนึ่งก็คือ เหตุผลที่อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพ ส่วนวิธีการขอแต่ละกรณีจะต่างกันกล่าว คือ เช่น กรณีคนต่างด้าวขอต่ออายุใบอนุญาตขอกลับเข้ามาทำงานใหม่ หรือขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ จุดที่ขอมุ่งจุดหมายเดียวกันคือขออนุญาตทำงาน ดังนั้นการพิจารณานั้นก็ขึ้นอยู่กับหลักฐานและความเหมาะสมกับเหตุผลที่ขอมายังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

จ. การอุทธรณ์

ใช้ในกรณีที่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามมาตรา 7 (แบบ ตท.2) มาตรา 8 (แบบ ตท.3) มาตรา 10 (แบบ ตท.1) และมาตรา 12 (แบบ ตท.8) รวมถึงการที่นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา 15 (แบบ ตท.5) ไม่อนุญาตให้ทำงานอื่น หรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา 21 (แบบ ตท.7) และแบบตามคำขออนุญาตประกอบอาชีพอื่น ๆ อีกจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. การยื่นคำอุทธรณ์ให้ยื่นดังนี้ คือ ถ้าในกรณีที่อธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายไม่ออกใบอนุญาตให้ยื่นต่ออธิบดีกรมแรงงาน และถ้าเป็นการไม่อนุญาตของนายทะเบียนให้ยื่นต่อนายทะเบียนในท้องที่ตนได้ยื่นแบบคำขอรับใบอนุญาตนั้น

2. การรับอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ในกรณียื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนซึ่งไม่ใช่ในกรุงเทพมหานครให้พิจารณาว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ตามที่อธิบดี หรือนายทะเบียนไม่อนุญาตให้รับดำเนินการสรุปคำอุทธรณ์ว่ามีประเด็นที่สำคัญอย่างไรและมีเหตุผลอย่างไรพร้อม ทั้งทำสรุปเหตุผลที่ไม่อนุญาตแล้วรวบรวมหลักฐาน พยานหลักฐาน ตลอดจนคำขอและเอกสารที่เกี่ยวข้องส่งไปยังอธิบดีกรมแรงงานเพื่อนำส่งคณะกรรมการพิจารณาคำอุทธรณ์

ในการยื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคำอุทธรณ์ที่นายทะเบียนจังหวัดอื่นส่งมาให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมาย ให้พิจารณาคำอุทธรณ์ ให้ยื่นคำอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งไม่อนุญาตจากอธิบดีกรมแรงงานหรือนายทะเบียนไม่อนุญาต และสรุปประเด็นในคำอุทธรณ์และสรุปเหตุผลที่ไม่อนุญาตแล้วรวบรวมพยานหลักฐาน ตลอดจนคำขอและเอกสารที่เกี่ยวข้องเสนอไปยังอธิบดีกรมแรงงานเพื่อนำส่งคณะกรรมการพิจารณาคำอุทธรณ์

ข. การรับใบอนุญาตและการแจ้งผลใบอนุญาต

เมื่อได้รับทราบผลการพิจารณาจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียนแล้ว

กรณีอนุญาตให้ เรียกคนต่างด้าวมารับใบอนุญาตด้วยตนเองพร้อมทั้งลงชื่อในใบอนุญาตและใบแบบคำขอหรือในสมุดรับคำขอพร้อมทั้งเก็บค่าธรรมเนียม

กรณีไม่อนุญาตให้ เรียกคนต่างด้าวหรือผู้ได้รับมอบอำนาจมารับหนังสือแจ้งไม่อนุญาต โดยให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

การยื่นขออนุญาตการทำงานในราชอาณาจักรนั้น ขั้นตอนการขอขึ้นทางราชการกำหนดไว้เรียบร้อยแล้วเพียงแต่ผู้ขออนุญาตทำงานต้องหาหลักฐานและเหตุผลต่าง ๆ ที่เข้ามาประกอบอาชีพในราชอาณาจักรให้ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุดจึงจะมีสิทธิในการประกอบอาชีพ ในราชอาณาจักรได้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาชีพที่คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพ⁴

อาชีพที่คนต่างด้าวขออนุญาตประกอบอาชีพและได้รับอนุญาตประกอบอาชีพมีมากมายอาชีพจึงจัดเป็นหมวดหมู่ขึ้นมาเพื่อสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล พอจะสรุปได้ดังนี้

1. นักวิทยาศาสตร์ กายภาพ นักวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง
2. นักวิศวกร ช่างเทคนิค ผู้ชำนาญงานพิเศษ
3. เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยาน และเรือ
4. แพทย์ พยาบาล และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
5. นักเศรษฐศาสตร์ และนักบัญชี (ผู้ตรวจสอบ)
6. ครูและอาจารย์
7. ผู้ปฏิบัติทางศาสนา
8. นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักเขียนที่เกี่ยวข้อง
9. ช่างภาพ ช่างแกะแม่พิมพ์ ช่างออกแบบ
10. นักดนตรี นักร้องเพลง และนักแสดง ผู้อำนวยการ ผู้กำกับการแสดง
11. พนักงานแปลล่าม และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์
12. ผู้ปฏิบัติงานบริหาร และงานจัดการ
13. ผู้ชำนาญต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญ
14. พนักงานต้อนรับแขกต่างประเทศ พนักงานจัดเตรียมการเดินทาง
15. ผู้บริหาร ผู้จัดการและเจ้าของกิจการค้าส่งและค้าปลีก
16. ผู้จัดการ ผู้ควบคุมดูแลและบริการขายอาหารและที่พักอาศัย
17. ผู้ปรุงอาหาร และเครื่องดื่มนักงานเสิร์ฟ
18. ซาม และพนักงานรักษาความปลอดภัย
19. ผู้จัดการ และผู้ดูแลฟาร์ม พืชไร่ ปศุสัตว์
20. ผู้ควบคุมงานผลิต และหัวหน้าคนงานทั่วไป

---

⁴"การจัดหมวดหมู่อาชีพของคนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพ" กรุงเทพมหานคร :
ฝ่ายวางแผนและประสานงาน กองงานคนต่างด้าว กรมแรงงาน

21. ผู้ปฏิบัติงานในกรรมวิธีทำอาหาร อาหาร เครื่องดื่ม
22. ช่างปรับประกอบติดตั้ง และซ่อมเครื่องจักร เครื่องกล เครื่องยนต์
23. ช่างปรับ ประกอบติดตั้งและซ่อมเครื่องไฟฟ้า
24. ช่างพิมพ์และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
25. อื่น ๆ ได้แก่ นอกจากที่กล่าวไว้ในนี้ เจ้าหน้าที่เสैनโย ครูฝึกกล้าเสี่ยงสินค้า ผู้ชำนาญเฉพาะสาขา และอื่น ๆ

เมื่อนำมาศึกษาถึงแต่ละอาชีพที่จัดเป็นหมวดหมู่ในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพโดยศึกษาถึงจำนวนคนต่างด้าวที่เข้ามาแต่ละปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529-2534 โดยจำแนกตามสัญชาติ และศึกษาถึงแต่ละอาชีพมีคนต่างด้าวอัตราร้อยละของจำนวนคนต่างด้าวทั้งหมดที่เข้ามาประกอบอาชีพในแต่ละปี ส่วนในการพิจารณาอนุญาตโดยกองงานคนต่างด้าวมีเหตุผลโดยทั่วไปที่อนุญาตคนต่างด้าวประกอบอาชีพโดยศึกษาถึงแต่ละอาชีพได้จากการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่กองงานคนต่างด้าว พอจะกล่าวสรุปได้แต่ละอาชีวดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพนักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการ และ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	3	14	3	1	3	8
สัญชาติญี่ปุ่น	15	39	2	3	30	17
สัญชาติฝรั่งเศส	14	11	-	1	-	6
สัญชาติเยอรมัน	10	19	1	2	2	3
สัญชาติอเมริกา	25	31	18	5	11	5
สัญชาติอังกฤษ	36	44	11	19	12	11
สัญชาติอินเดีย	2	6	1	2	1	5
อื่น ๆ	48	56	18	22	19	24
อัตราร้อยละ	1.4	2.4	0.7	0.8	1.4	1.5
รวม	153	220	54	55	78	71

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพนักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ปี 2529 จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ปี 2530 จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ปี 2531 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ปี 2532 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ปี 2533 จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ซึ่งเป็นปีที่มีจำนวนมากที่สุด สัญชาติอังกฤษ เข้ามามากที่สุดจำนวน 44 คน รองมาสัญชาติญี่ปุ่นจำนวน 39 คน และ ปี 2534 จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 สัญชาติอังกฤษเข้ามา มากที่สุดจำนวน 36 คน รองมาสัญชาติอเมริกาจำนวน 25 คน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปคนต่าง ด้าวจะเข้ามาโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์การระหว่างประเทศนำเข้ามาซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างต่าง ประเทศกับองค์การต่างประเทศเพื่อเข้ามาช่วยเหลือแนะนำสอนหรือเป็นการแลกเปลี่ยนนักวิทยาศาสตร์ เมื่อคนต่างด้าวขออนุญาตจะได้รับใบอนุญาตทันทีเมื่อมีหลักฐานเอกสาร และหนังสือรับรองจากหน่วยงาน ของรัฐระยะเวลาที่เข้ามาจะเป็นช่วงสั้นและมีเวลาที่แน่นอน

ตารางที่ 3.2 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ นักวิศวกร ช่างเทคนิค ผู้ชำนาญพิเศษ
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	118	120	148	165	127	106
สัญชาติญี่ปุ่น	606	587	444	459	232	200
สัญชาติฝรั่งเศส	91	39	17	19	13	7
สัญชาติเยอรมัน	82	73	25	26	38	51
สัญชาติอเมริกา	116	107	43	36	24	16
สัญชาติอังกฤษ	169	93	55	61	56	46
สัญชาติอินเดีย	49	46	58	28	9	7
อื่น ๆ	472	427	255	235	148	150
อัตราร้อยละ	15.9	16.2	14.2	15.5	11.9	12.6
รวม	1,703	1,492	1,045	1,029	647	583

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพนักวิศวกร ช่างเทคนิค ผู้ชำนาญพิเศษ ปี 2529 จำนวน 583 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ปี 2530 จำนวน 647 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 ปี 2531 จำนวน 1,029 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 ปี 2532 จำนวน 1,045 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ปี 2533 จำนวน 1,492 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 และ ปี 2534 จำนวน 1,703 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 จะเห็นว่าจำนวนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสัญชาติที่เข้ามาทุกปี คือ สัญชาติญี่ปุ่น รองมาคือ สัญชาติจีน ยกเว้นปี 2534 เท่านั้นที่สัญชาติจีนเข้ามามากกว่าสัญชาติอังกฤษ ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปสถานประกอบการเมื่อประมาณงานได้ก็จะส่งนายช่างวิศวกรเข้ามาควบคุมงานเดิมจะอนุญาตให้ทันที แต่ในปัจจุบันจะพิจารณาถึงคนงานไทยว่ามีความสามารถพอที่จะทำแทนได้หรือไม่ถ้าเป็นงานที่ใช้เทคโนโลยี ความชำนาญ ประสบการณ์ และความสามารถของคนต่างด้าว เช่น การวางท่อก๊าซ การสร้างทางด่วน และอื่น ๆ โดยที่มีหนังสือรับรองจากหน่วยราชการที่ประมาณงานจะอนุญาตให้ รวมทั้งคนต่างด้าวที่เข้ามาลงทุนในกิจการก่อสร้างภายในประเทศ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ระดับสูงมาควบคุมดูแลกิจการในประเทศไทย เมื่อมีหลักฐานเอกสาร ขนาดของธุรกิจ และเหตุผลให้จ้างจึงจะอนุญาตให้

ตารางที่ 3.3 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยาน และเรือ
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	-	3	-	-	1	10
สัญชาติญี่ปุ่น	-	4	4	19	8	6
สัญชาติฝรั่งเศส	7	-	2	1	1	2
สัญชาติเยอรมัน	1	2	-	-	-	1
สัญชาติอเมริกา	2	6	1	-	-	2
สัญชาติอังกฤษ	9	7	1	1	-	1
สัญชาติอินเดีย	2	2	1	3	-	2
อื่น ๆ	78	103	58	39	36	45
อัตราร้อยละ	0.9	1.4	0.9	0.9	0.8	1.5
รวม	99	127	67	63	46	69

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานและเรือ ปี 2529 จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ปี 2530 จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ปี 2531 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ปี 2532 จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ปี 2533 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และ 2534 จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 จะเห็นว่าร้อยละของอาชีพนี้ในแต่ละปีค่อนข้างคงที่ โดยในช่วงแรกสัญชาติที่เข้ามามาก คือ สัญชาติญี่ปุ่น แต่ในช่วงปี 2533 ถึง ปี 2534 สัญชาติที่เข้ามาเริ่มมีความไม่แน่นอนว่าสัญชาติใดเข้ามามากเนื่องจากมีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไป บริษัทการบินของคนต่างด้าวเป็นผู้ขอคนต่างด้าวเข้ามาเพราะในการดูแลกิจการและบำรุงรักษาในการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งคนงานไทยยังไม่มีประสบการณ์และเป็นงานที่ละเอียดอ่อนมากจำเป็นต้องให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพนี้จะต้องขอไปยังกรมการบินพาณิชย์ กระทรวงคมนาคมให้ออกหนังสือรับรอง เมื่อดูเอกสาร หลักฐานและหนังสือรับรองจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.4 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ แพทย์ พยาบาล และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	-	-	-	-	-	-
สัญชาติญี่ปุ่น	-	1	-	-	2	1
สัญชาติฝรั่งเศส	-	-	-	-	-	2
สัญชาติเยอรมัน	1	-	-	-	2	-
สัญชาติอเมริกา	3	1	4	1	4	8
สัญชาติอังกฤษ	3	3	-	1	3	-
สัญชาติอินเดีย	1	1	-	1	-	2
อื่น ๆ	8	7	3	1	7	11
อัตราร้อยละ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.5
รวม	16	13	7	4	18	24

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพ แพทย์ พยาบาล และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในปี 2529 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ปี 2530 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ปี 2531 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2532 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2533 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 และ 2534 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 จะเห็นว่าร้อยละของอาชีพนี้ในแต่ละปีค่อนข้างคงที่ ส่วนสัญชาติที่เข้ามาก็ไม่แน่นอนจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าสัญชาติใดเข้ามามากที่สุด ในการพิจารณาอนุญาตของกองงานคนต่างด้าว โดยทั่วไปคนต่างด้าวขอเข้ามาที่ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข หรือสถาบันของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐให้ออกหนังสือรับรองให้เพื่อเข้ามาช่วยเหลือแนะนำ หรือเป็นการแลกเปลี่ยนวิชาการหรือเข้ามาช่วยเหลือผู้อพยพตามชายแดน ดังนั้นเมื่อคนต่างด้าวนำหลักฐาน เอกสาร และหนังสือรับรองถูกต้องจะอนุญาตให้

ตารางที่ 3.5 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพนักเศรษฐศาสตร์ และนักบัญชี จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	3	-	2	4	8	2
สัญชาติญี่ปุ่น	6	6	4	5	9	4
สัญชาติฝรั่งเศส	1	1	-	2	-	-
สัญชาติเยอรมัน	1	-	4	2	2	1
สัญชาติอเมริกา	2	7	6	16	7	3
สัญชาติอังกฤษ	3	2	3	4	3	-
สัญชาติอินเดีย	1	-	3	-	4	2
อื่น ๆ	26	18	34	16	33	9
อัตราร้อยละ	0.4	0.4	0.8	0.7	1.2	0.5
รวม	43	34	56	49	66	21

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ นักเศรษฐศาสตร์ และนักบัญชี ในปี 2529 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ปี 2530 จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ปี 2531 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ปี 2532 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ปี 2533 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 และปี 2534 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 จะเห็นได้ว่าร้อยละของอาชีพนี้ในแต่ละปีก่อนข้างคงที่ ส่วนสัญชาติที่เข้ามา มีการกระจุกกระจายไปในแต่ละสัญชาติทุกปี ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไป นักเศรษฐศาสตร์ เข้ามาน้อยกว่า นักบัญชี โดยที่บริษัทแม่ของคนต่างด้าวส่งเข้ามาเพื่อตรวจสอบวางแผนในบริษัทที่ลงทุนในประเทศไทย เพื่อควบคุมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นเมื่อคนต่างด้าวเข้ามาขออนุญาตจะพิจารณา หลักฐาน เอกสาร ขนาดของธุรกิจและความจำเป็นที่จะต้องนำคนต่างด้าวเข้าจึงจะอนุญาต

ตารางที่ 3.7 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานทางศาสนา จำแนกตาม สัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	3	1	2	3	1	2
สัญชาติญี่ปุ่น	10	4	8	6	6	7
สัญชาติฝรั่งเศส	-	1	-	1	-	1
สัญชาติเยอรมัน	4	5	3	2	3	3
สัญชาติอเมริกา	83	91	84	67	97	98
สัญชาติอังกฤษ	10	6	11	8	9	9
สัญชาติอินเดีย	20	5	5	3	10	9
อื่น ๆ	60	65	75	63	69	68
อัตราร้อยละ	1.8	1.9	2.6	2.3	3.6	4.3
รวม	190	178	188	153	195	197

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพผู้ปฏิบัติการทางศาสนา ปี 2529 จำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ปี 2530 จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ปี 2531 จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ปี 2532 จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ปี 2533 จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ ปี 2534 จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 จะเห็นได้ว่าร้อยละลดลงมาตั้งแต่ปี 2529 เป็นต้นมา ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากกว่าสัญชาติอื่นได้แก่ สัญชาติอเมริกา ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปคนต่างด้าวจะขอหนังสือรับรองจากกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้พิจารณาอนุญาตหรือไม่และกรมศาสนาก็มีนโยบายที่จะลดคนต่างด้าวประเภทนี้อยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อมีหลักฐาน เอกสารรับรองจากกรมศาสนาก็จะอนุญาตให้ เพราะถือว่ากรมศาสนาอนุญาตให้แล้ว

ตารางที่ 3.8 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และ นักเขียนที่เกี่ยวข้อง จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	5	3	-	2	6	7
สัญชาติญี่ปุ่น	10	15	13	10	13	7
สัญชาติฝรั่งเศส	1	2	2	2	-	2
สัญชาติเยอรมัน	3	1	2	1	2	1
สัญชาติอเมริกา	28	22	12	16	15	15
สัญชาติอังกฤษ	22	11	12	7	9	6
สัญชาติอินเดีย	4	2	2	-	1	1
อื่น ๆ	35	31	23	24	14	17
อัตราร้อยละ	1.0	0.9	0.9	0.9	1.1	1.2
รวม	108	87	66	62	60	56

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักเขียนที่เกี่ยวข้อง ปี 2529 มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 ปี 2530 จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ปี 2531 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ปี 2532 จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 จะเห็นได้ว่าจำนวนร้อยละลดลงจากปี 2529 จนถึงปี 2531-2533 คงที่ ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่ สัญชาติอเมริกัน รองลงมาคือ ญี่ปุ่น และ อังกฤษ ตามลำดับ ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปถ้าเป็นนักหนังสือพิมพ์และนักเขียนจะขอหนังสือรับรองจากกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ส่วนนักประพันธ์โดยทั่วไป จะเป็นอาชีพอิสระ จึงต้องมีหลักฐานเอกสารว่าเข้ามาเพื่อเขียนหนังสือนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ทั่วโลกรู้จักประเทศไทยมากขึ้น เมื่อตรวจหลักฐาน เอกสาร และหนังสือรับรองถูกต้องจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.9 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ช่างภาพ ช่างแกะแม่พิมพ์ ช่างออกแบบ
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	3	2	5	2	3	-
สัญชาติญี่ปุ่น	8	1	6	7	3	-
สัญชาติฝรั่งเศส	1	-	1	-	6	-
สัญชาติเยอรมัน	1	-	-	-	-	-
สัญชาติอเมริกา	3	2	1	4	1	-
สัญชาติอังกฤษ	2	2	1	-	1	1
สัญชาติอินเดีย	1	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	8	8	4	2	3	-
อัตราร้อยละ	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3	-
รวม	27	15	18	15	17	1

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ช่างภาพ ช่างแกะแม่พิมพ์ ช่างออกแบบ ในปี 2529 จำนวน 1 คน ไม่สามารถคิดเป็นร้อยละได้ ปี 2530 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ปี 2531 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ปี 2532 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ปี 2533 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 และ 2534 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 จะเห็นได้ว่า ปี 2529 มีจำนวนเข้ามา น้อยกว่าเพียง 1 คน แต่ปี 2530 เป็นต้นมาก็มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างทันที โดยมีสัดส่วนร้อยละใกล้เคียงกันตลอดมา ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่ ญี่ปุ่น นอกนั้นไม่แน่นอน ในการพิจารณาโดยทั่วไป อาชีพนักออกแบบพาณิชย์กรรมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะเข้ามาในระยะสั้นมีเวลาที่แน่นอนซึ่งเข้ามาช่วยเหลือแนะนำในการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อส่งออกไปแข่งขันกับต่างประเทศ เมื่อคุณหลักฐาน เอกสาร แล้วจะอนุญาตให้เพื่อเป็นการส่งเสริมในการผลิตสินค้าไทย ส่วนอาชีพช่างภาพโดยทั่วไปบริษัทแม่ของคนต่างด้าวจะส่งเข้ามาเพื่อเข้ามาให้แนวความคิดสร้างสรรค์แก่ลูกค้าซึ่งเป็นคนต่างด้าวด้วยกันและคนไทยยังมีความสามารถไม่พอที่จะทำงานประเภทนี้ เพราะเป็นงานละเอียดอ่อนมีการแข่งขันมากและผลประโยชน์มากด้วย เมื่อคุณหลักฐาน เอกสาร ถูกต้องจึงจะอนุญาต

ตารางที่ 3.10 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ นักดนตรี นักขับร้องเพลง และนักแสดง
ผู้อำนวยการ ผู้กำกับการแสดง จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและ
ส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	99	187	83	353	73	9
สัญชาติญี่ปุ่น	3	39	75	39	9	12
สัญชาติฝรั่งเศส	10	13	20	29	21	35
สัญชาติเยอรมัน	10	11	1	26	19	47
สัญชาติอเมริกา	69	40	81	155	146	93
สัญชาติอังกฤษ	39	57	203	155	155	107
สัญชาติอินเดีย	6	-	-	3	8	1
อื่น ๆ	371	501	294	312	222	355
อัตราร้อยละ	5.7	9.2	10.3	16.2	12.1	14.2
รวม	607	848	757	1,072	653	659

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ นักดนตรี นักขับร้องเพลง และนักแสดงในปี 2529 จำนวน 659 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 ปี 2530 จำนวน 653 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 ปี 2531 จำนวน 1,072 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ปี 2532 จำนวน 757 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ปี 2533 จำนวน 848 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 ปี 2534 จำนวน 607 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 จะเห็นได้ว่าจำนวนที่เข้ามามีมากแต่ร้อยละที่เข้ามาในช่วงแรกมากและค่อย ๆ ลดลงมาตั้งแต่ปี 2532 ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดในช่วงแรกได้แก่ สัญชาติอังกฤษ แต่ปี 2533 เป็นต้นมาสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่สัญชาติจีน ในการพิจารณาอนุญาตกองงานคนต่างด้าวพยายามที่จะลดอาชีพนี้ลงอยู่แล้วจะอนุญาตเฉพาะสถานประกอบการที่นำคนต่างด้าวเข้ามามีกิจการขนาดใหญ่และจำเป็นต้องบริการคนต่างด้าวด้วยกัน ดังนั้นเมื่อมีหลักฐาน เอกสาร ขนาดของธุรกิจ ประเภทธุรกิจและความจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงจะอนุญาต

ตารางที่ 3.11 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ พนักงานแปลล่าม และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	6	2	1	1	2	4
สัญชาติญี่ปุ่น	10	1	20	14	6	24
สัญชาติฝรั่งเศส	1	-	22	8	-	59
สัญชาติเยอรมัน	5	-	3	-	-	-
สัญชาติอเมริกา	-	1	2	2	3	-
สัญชาติอังกฤษ	2	1	-	1	2	4
สัญชาติอินเดีย	3	-	1	1	1	4
อื่น ๆ	12	12	26	15	5	45
อัตราร้อยละ	0.4	0.2	1.0	0.6	0.4	3.0
รวม	39	17	75	42	19	140

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพพนักงานแปลล่าม และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ในปี 2529 จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 สัญชาติฝรั่งเศสเข้ามามากที่สุด ปี 2530 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ปี 2531 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 ปี 2532 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ปี 2533 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ปี 2534 จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 สัญชาติที่เข้ามา มากมีไม่แน่นอน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปคนต่างด้าวเข้ามาจะเป็นในรูปองค์การระหว่างประเทศหรือหอการค้าต่างประเทศส่งเข้ามาเพื่อประจำหน่วยงานในประเทศต้องขอหนังสือรับรองจากกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศเพื่อสะดวกในการขออนุญาต เมื่อคุณหลักฐาน เอกสาร และหนังสือรับรองจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.12 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ นักปฏิบัติงาน บริหาร และงานจัดการ
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	291	150	172	309	236	187
สัญชาติญี่ปุ่น	974	725	1,046	839	458	369
สัญชาติฝรั่งเศส	121	56	55	46	50	30
สัญชาติเยอรมัน	98	58	58	45	39	41
สัญชาติอเมริกา	238	161	178	137	129	125
สัญชาติอังกฤษ	215	128	134	135	107	107
สัญชาติอินเดีย	253	61	95	89	71	125
อื่น ๆ	1,047	704	800	476	384	404
อัตราร้อยละ	30.3	22.2	34.6	31.3	27.2	30.0
รวม	3,237	2,043	2,538	2,076	1,474	1,388

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแรงงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ นักปฏิบัติงานบริหารและงานจัดการ ในปี 2529 จำนวน 1,388 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ปี 2530 จำนวน 1,474 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 ปี 2531 จำนวน 2,076 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ปี 2532 จำนวน 2,538 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 ปี 2533 จำนวน 2,043 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ปี 2534 จำนวน 3,237 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 จะเห็นว่าคนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพนี้มีจำนวนมากสัดส่วนประมาณร้อยละ 30 โดยสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดทุกปี คือ ญี่ปุ่น รองลงมาสัญชาติจีน และ อเมริกา ในการพิจารณาอนุญาต จะพิจารณาเฉพาะรายที่จำเป็นจริง ๆ เพราะคนงานไทยมีความสามารถที่จะทำงานด้านนี้ได้ ส่วนสถานประกอบการที่จะขอคนต่างด้าวเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนหรือเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศหรือเข้ามาบริหารงานซึ่งลงทุนร่วมกับคนไทย เมื่อมีเอกสาร หลักฐาน ขนาดของธุรกิจและความจำเป็นที่จะต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.13 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญต่าง ๆ
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	34	37	47	32	63	28
สัญชาติญี่ปุ่น	120	121	292	215	240	143
สัญชาติฝรั่งเศส	16	25	22	12	16	10
สัญชาติเยอรมัน	37	23	26	29	33	32
สัญชาติอเมริกา	43	54	49	34	55	56
สัญชาติอังกฤษ	57	87	84	55	68	32
สัญชาติอินเดีย	8	15	17	6	7	5
อื่น ๆ	144	139	196	148	118	120
อัตราร้อยละ	4.3	5.4	10.0	8.0	11.1	9.2
รวม	459	501	733	531	600	426

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ชำนาญต่าง ๆ ในปี 2529 จำนวน 426 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 ปี 2530 จำนวน 600 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1 ปี 2531 จำนวน 531 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ปี 2532 จำนวน 733 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ปี 2533 จำนวน 501 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และ ปี 2534 จำนวน 459 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 สัญชาติที่เข้ามามากที่สุดทุกปี คือ ญี่ปุ่น ซึ่งมีจำนวนที่เข้ามาเป็นหลักร้อยละ รองลงมาคือ อเมริกาและอังกฤษ ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไป สถานประกอบการจะเป็นผู้นำคนต่างด้าวเข้ามา ซึ่งเป็นการนำเข้ามาเพราะเป็นการอาศัยความชำนาญงานต่าง ๆ ของคนต่างด้าวและสามารถพิสูจน์ได้ว่างานดังกล่าวนั้นคนงานไทยไม่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญมากพอที่จะอนุญาตให้เมื่อตรวจดูหลักฐานเอกสาร ขนาดธุรกิจ และความจำเป็นที่ต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.14 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ พนักงานต้อนรับแขกต่างประเทศ พนักงานจัดเตรียมการเดินทาง จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	1	1	7	-	-	-
สัญชาติญี่ปุ่น	29	32	21	24	19	5
สัญชาติฝรั่งเศส	45	46	26	41	49	1
สัญชาติเยอรมัน	1	2	2	1	-	-
สัญชาติอเมริกา	21	2	6	2	2	-
สัญชาติอังกฤษ	2	2	2	2	1	-
สัญชาติอินเดีย	-	1	4	-	-	-
อื่น ๆ	61	55	30	47	30	2
อัตราร้อยละ	1.5	1.5	1.3	1.8	1.9	0.2
รวม	160	141	98	117	101	8

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

จำนวนคนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ พนักงานต้อนรับแขกต่างประเทศ พนักงานจัดเตรียมการเดินทาง ปี 2529 มีจำนวนเพียง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 และปี 2530 เป็นต้นมาได้เพิ่มขึ้นอย่างมากเป็นจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ปี 2531 จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ปี 2532 จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ปี 2533 จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 และปี 2534 จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 สัญชาติที่เข้ามาได้แก่ ฝรั่งเศส และ ญี่ปุ่น เดิมทีในการพิจารณาโดยทั่วไป บริษัทการบินไทย และเดินอากาศไทยเป็นผู้ขอคนต่างด้าวเข้าโดยขอหนังสือรับรองจาก กรมการบินพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม เพราะเรื่องเกี่ยวกับภาษาบางประเทศคนไทยยังไม่มีความสามารถพอและยังขาดบุคคลซึ่งมีประสบการณ์และความชำนาญพิเศษ

ตารางที่ 3.15 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้บริหาร ผู้จัดการ และเจ้าของกิจการ
ค้าส่งและค้าปลีกจำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการ
ลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	114	120	32	74	90	17
สัญชาติญี่ปุ่น	203	280	139	133	135	41
สัญชาติฝรั่งเศส	16	17	6	15	24	6
สัญชาติเยอรมัน	9	20	5	10	11	3
สัญชาติอเมริกา	31	40	20	16	35	14
สัญชาติอังกฤษ	16	24	14	21	34	7
สัญชาติอินเดีย	197	229	78	61	139	38
อื่น ๆ	335	384	97	108	173	75
อัตราร้อยละ	8.6	12.1	5.3	6.6	11.8	4.3
รวม	921	1,114	391	438	641	201

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ผู้บริหาร ผู้จัดการ และเจ้าของกิจการค้าส่งและค้าปลีก ในปี 2529 จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 ปี 2530 จำนวน 641 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ปี 2531 จำนวน 438 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ปี 2532 จำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ปี 2533 จำนวน 1,114 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และ ปี 2534 จำนวน 921 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 จะเห็นว่าร้อยละ และจำนวนไม่มีความแน่นอนแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนสัญชาติที่เข้ามาสมัครได้แก่สัญชาติ ญี่ปุ่น อินเดีย จีน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปคนต่างด้าวจะเข้ามาลงทุนในการค้าส่งและค้าปลีก รวมทั้งบริษัทแม่ ทยายสาขาเข้ามาในประเทศไทยจึงจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาบริหารและจัดการ เมื่อตรวจดู ขนาดธุรกิจ เอกสาร หลักฐาน และความจำเป็นที่จะต้องให้คนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต แต่ในปัจจุบัน บางหน่วยงานของกองงานคนต่างพยายามที่จะลดจำนวนให้เฉพาะผู้มีความสำคัญที่เข้ามาลงทุนเท่านั้น

ตารางที่ 3.16 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้จัดการ ผู้ควบคุมดูแล บริการชาวอาหาร และที่พักอาศัย จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการ ลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	8	19	6	5	8	1
สัญชาติญี่ปุ่น	24	17	9	9	18	11
สัญชาติฝรั่งเศส	17	14	8	16	14	3
สัญชาติเยอรมัน	13	12	5	6	12	2
สัญชาติอเมริกา	14	9	7	3	11	3
สัญชาติอังกฤษ	14	22	8	12	11	3
สัญชาติอินเดีย	5	6	3	3	2	3
อื่น ๆ	71	67	51	56	67	19
อัตราร้อยละ	1.6	1.8	1.3	1.7	2.6	1.0
รวม	166	166	97	110	143	45

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ผู้จัดการ ผู้ควบคุม และบริการชาวอาหารและที่พัก ปี 2529 จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ปี 2530 จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 ปี 2531 จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ปี พ.ศ. 2532 จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ปี 2533 จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ปี 2534 จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 จะเห็นได้ว่าจำนวน สัญชาติที่เข้ามาจะมีไม่แน่นอนในแต่ละปี ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไป อาชีพนี้คนต่างด้าวมีประสบการณ์ ความสามารถ และความชำนาญพิเศษ เรามีขอบข่ายงานทั่วโลกซึ่งต้องมีการประสานงานและร่วมมือกัน คนไทยพึงจะ เข้ามามีบทบาทในอาชีพนี้ไม่นานนักจึงขาดประสบการณ์และความสามารถ ดังนั้นสถานประกอบการที่ต้องการนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต เมื่อดูตำแหน่ง อาชีพ และความจำเป็นที่จะต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาเพื่อประกอบอาชีพจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.17 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้ปรุงอาหาร และเครื่องดื่มนักงาน
เสิร์ฟ จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	15	21	9	12	17	12
สัญชาติญี่ปุ่น	14	10	12	16	8	11
สัญชาติฝรั่งเศส	8	9	7	8	12	11
สัญชาติเยอรมัน	4	9	7	6	4	10
สัญชาติอเมริกา	4	1	-	2	1	1
สัญชาติอังกฤษ	4	3	2	-	3	7
สัญชาติอินเดีย	14	-	4	3	-	7
อื่น ๆ	44	47	24	23	29	55
อัตราร้อยละ	1.0	1.1	0.9	1.1	1.4	3.1
รวม	107	100	65	70	74	144

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ผู้ปรุงอาหาร และเครื่องดื่มนักงานเสิร์ฟ ปี 2529 จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 ปี 2530 จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ปี 2531 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ปี 2532 จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ปี 2533 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ปี 2534 จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 จะเห็นได้ว่าจำนวนที่เข้ามาไม่แน่นอนขึ้น ๆ ลง ๆ แต่ละปี แต่สัดส่วนร้อยละยังคงที่สม่ำเสมอ ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่ จีน และญี่ปุ่น ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปสถานประกอบการเป็นผู้ขอ นำคนต่างด้าวเข้ามาเพราะถือความจำเป็นที่จะต้องนำมาเพื่อเอาใจผู้ซื้อบริการ ซึ่งมีทั้งคนไทยและต่างชาติ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากในขณะที่กิจการประเภทนี้มีการแข่งขันสูงมาก ดังนั้นจะพิจารณาอนุญาตต่อเมื่อคู่หลักฐาน เอกสาร และความจำเป็นที่ต้องนำคนต่างด้าวเข้ามา

ตารางที่ 3.18 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ยาม และพนักงานรักษาความปลอดภัย
จำแนกตามสัญชาติ ปี พ.ศ.2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	-	-	-	-	-	-
สัญชาติญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-
สัญชาติฝรั่งเศส	-	-	-	-	-	-
สัญชาติเยอรมัน	-	-	-	-	-	-
สัญชาติอเมริกา	-	4	-	-	-	-
สัญชาติอังกฤษ	-	-	-	1	-	-
สัญชาติอินเดีย	13	10	6	5	12	15
อื่น ๆ	1	3	-	-	1	-
อัตราร้อยละ	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	0.3
รวม	14	17	6	6	13	15

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ยาม และพนักงานรักษาความปลอดภัย ปี 2529 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ปี 2530 จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ปี 2531 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2532 จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2533 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ปี 2534 จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 สัญชาติที่เข้ามามากที่สุดทุกปีได้แก่ สัญชาติอินเดีย นอกนั้นไม่ค่อยมีในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปจะไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพนี้เพราะคนงานไทยสามารถที่จะทำอาชีพนี้ได้ ยกเว้นคนต่างด้าวที่มีใบอนุญาตประกอบอาชีพตลอดชีพมาขอเปลี่ยนอาชีพหรือย้ายสถานประกอบอาชีพ รวมทั้งคนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพนานแล้วมีครอบครัวมาขอเปลี่ยนสถานประกอบอาชีพก็จะอนุญาต เพราะถือหลักมนุษยธรรมซึ่งคนเหล่านั้นมีครอบครัวและไม่สามารถที่จะไปประกอบอาชีพที่อื่นได้แล้ว

ตารางที่ 3.19 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้จัดการ ผู้ควบคุมดูแลฟาร์ม พี่ชไร่
 ปศุสัตว์ จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	12	6	1	14	1	-
สัญชาติญี่ปุ่น	10	4	-	2	1	-
สัญชาติฝรั่งเศส	-	-	1	-	-	-
สัญชาติเยอรมัน	-	1	-	-	-	-
สัญชาติอเมริกา	2	3	-	2	-	-
สัญชาติอังกฤษ	2	2	-	1	-	3
สัญชาติอินเดีย	1	-	-	-	1	-
อื่น ๆ	11	7	3	5	2	4
อัตราร้อยละ	0.4	0.2	0.1	0.4	0.1	0.2
รวม	38	23	5	24	5	7

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ผู้จัดการและดูแลฟาร์ม ปี 2529 มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 ปี 2530 มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2531 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ปี 2532 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2533 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 0.2 และปี 2534 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 จะเห็นได้ว่าจำนวนและร้อยละไม่แน่นอนไม่สามารถสรุปได้ ส่วนสัญชาติก็ไม่สามารถสรุปได้แต่ตั้งแต่ปี 2533 สัญชาติที่เข้ามา มากสุดคือ จีน และ ญี่ปุ่น ในการพิจารณาโดยทั่วไปสถานประกอบการจะเป็นผู้นำคนต่างด้าวเข้ามาเพื่อควบคุมดูแลให้คำแนะนำและปรึกษาในกิจการนี้ แต่ในปัจจุบันนี้คนงานไทยมีความสามารถที่จะดูแลในกิจการนี้ จึงทำให้คนต่างด้าวเข้ามาน้อย

ตารางที่ 3.20 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้ควบคุมการผลิต และหัวหน้าคนงานทั่วไป
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	223	108	61	113	80	38
สัญชาติญี่ปุ่น	244	224	184	134	28	42
สัญชาติฝรั่งเศส	11	5	1	4	5	-
สัญชาติเยอรมัน	5	3	9	7	-	15
สัญชาติอเมริกา	9	7	13	10	4	1
สัญชาติอังกฤษ	9	10	15	6	3	6
สัญชาติอินเดีย	31	26	19	21	5	7
อื่น ๆ	502	366	111	54	19	40
อัตราร้อยละ	9.7	8.1	5.6	5.3	2.7	3.2
รวม	1,034	749	413	349	144	149

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ผู้ควบคุมงานผลิตและหัวหน้างาน ปี 2529 จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 ปี 2530 จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 ปี 2531 จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ปี 2532 จำนวน 413 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ปี 2533 จำนวน 749 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1 ปี 2534 จำนวน 1,034 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 จะเห็นว่าจำนวนและร้อยละเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาตลอด ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดอย่างเด่นชัดมาตลอด ได้แก่ ญี่ปุ่น จีน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปคนต่างด้าวเข้ามาลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมจำเป็นต้องนำผู้ควบคุมงานและหัวหน้าคนงานของเขา มาด้วย เพราะเป็นอุตสาหกรรมที่คนไทยยังไม่มีประสบการณ์และความชำนาญที่จะทำได้จนกว่าคนงานไทยจะมีความสามารถแทนคนต่างด้าวจึงจะไม่อนุญาต เมื่อดูหลักฐาน เอกสาร ขนาดธุรกิจ และความจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามา เมื่อพิสูจน์ได้ว่าจำเป็นจริงจึงอนุญาตให้

ตารางที่ 3.21 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานในกรรมวิธีทำอาหาร อาหาร เครื่องดื่ม จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	2	-	-	-	-	1
สัญชาติญี่ปุ่น	5	1	-	-	-	1
สัญชาติฝรั่งเศส	1	1	-	-	-	-
สัญชาติเยอรมัน	2	2	-	1	-	-
สัญชาติอเมริกา	2	-	-	-	-	-
สัญชาติอังกฤษ	-	-	-	-	-	-
สัญชาติอินเดีย	2	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	24	-	-	1	-	-
อัตราร้อยละ	0.4	-	-	-	-	-
รวม	38	4	-	2	-	2

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแรงงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวประกอบอาชีพ ทำอาหาร เครื่องดื่ม ปี 2529 จำนวน 2 คน ไม่สามารถคำนวณหาร้อยละได้ ปี 2530 ไม่มีคนต่างด้าวเข้ามา ปี 2531 จำนวน 2 คน ไม่สามารถคำนวณหาร้อยละได้ ปี 2532 ไม่มีคนต่างด้าวเข้ามา ปี 2533 จำนวน 4 คน ไม่สามารถคำนวณหาร้อยละได้ ปี 2534 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 จะเห็นว่าการเข้ามาประกอบอาชีพนี้ของคนต่างด้าวมีน้อยมากยกเว้นปี 2534 ซึ่งสัญชาติที่เข้ามามากที่สุด ได้แก่ ญี่ปุ่นและจีน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปสถานประกอบการเป็นผู้ขออนุญาตนำเข้ามา เพราะถือความจำเป็นในความสามารถเฉพาะในการประกอบกิจการซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาตินั้น ๆ จึงจำเป็นต้องอนุญาตให้เข้ามา แต่ถ้าเป็นงานที่คนงานไทยสามารถทำได้ก็จะไม่อนุญาต เมื่อดูหลักฐาน เอกสาร ขนาดธุรกิจ และความจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.22 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ช่างปรับ ประกอบติดตั้ง และซ่อมเครื่องจักร เครื่องกล เครื่องยนต์ จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	104	43	23	3	37	3
สัญชาติญี่ปุ่น	180	158	17	21	12	5
สัญชาติฝรั่งเศส	7	12	-	-	-	-
สัญชาติเยอรมัน	15	6	1	1	2	-
สัญชาติอเมริกา	5	3	2	-	-	1
สัญชาติอังกฤษ	4	2	2	1	2	-
สัญชาติอินเดีย	28	27	5	-	1	3
อื่น ๆ	161	102	12	6	7	4
อัตราร้อยละ	4.7	3.8	0.8	0.5	1.1	0.3
รวม	504	353	62	32	61	16

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ช่างปรับ ติดตั้ง และซ่อมเครื่องจักรปี 2529 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ปี 2530 จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 ปี 2531 จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ปี 2532 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ปี 2533 จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ปี 2534 จำนวน 504 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 เป็นปีที่คนต่างด้าวเข้ามามากที่สุด จะเห็นได้ว่าจำนวนและร้อยละมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาตลอด สัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่ ญี่ปุ่น และจีน ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปสถานประกอบการเป็นผู้นำคนต่างด้าวเข้ามาเพื่อติดตั้งเครื่องจักร หรือซ่อมเครื่องจักร ที่ส่งมาจากประเทศของคนต่างด้าวนั้น และคนงานไทยยังไม่มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในการติดตั้งหรือซ่อมเครื่องจักร ซึ่งคนต่างด้าวจะเข้ามาในระยะเวลานั้นจนกระทั่งการทำงานนั้นเสร็จสิ้นจึงกลับออกนอกประเทศเมื่อนำหลักฐาน เอกสาร หนาตงธุรกิจ และความจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.23 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ช่างปรับ ประกอบติดตั้ง และซ่อมเครื่องไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องจำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	7	15	32	-	3	-
สัญชาติญี่ปุ่น	60	90	38	2	11	42
สัญชาติฝรั่งเศส	9	4	1	-	1	-
สัญชาติเยอรมัน	7	-	-	3	2	-
สัญชาติอเมริกา	1	4	-	-	1	-
สัญชาติอังกฤษ	4	2	-	2	-	1
สัญชาติอินเดีย	25	2	2	-	3	-
อื่น ๆ	37	12	3	2	8	5
อัตราร้อยละ	1.4	1.4	1.0	0.1	0.5	1.0
รวม	150	129	76	9	29	48

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ช่างปรับประกอบ ติดตั้ง และซ่อมเครื่องไฟฟ้า ปี 2529 จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ปี 2530 จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ปี 2531 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2532 จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ปี 2533 จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ปี 2534 จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 จะเห็นได้ว่าจำนวนและร้อยละไม่แน่นอนส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่ ญี่ปุ่น จีน อินเดีย และอังกฤษ ตามลำดับ ในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปสถานประกอบการเป็นผู้นำคนต่างด้าวอาชีพนี้เข้ามาจะมีระยะเวลาที่แน่นอน โดยมีสัญญา กับบริษัทของคนต่างด้าวนั้น ซึ่งคนงานไทยยังมีความสามารถไม่พอและยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับคนงานไทยอยู่มาก แต่ถ้าเป็นงานที่คนไทยทำได้ก็จะไม่อนุญาต เมื่อดูหลักฐาน เอกสาร ขนาดธุรกิจ และความจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.24 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ช่างพิมพ์ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง
จำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	-	-	-	-	-	-
สัญชาติญี่ปุ่น	1	-	-	1	-	-
สัญชาติฝรั่งเศส	-	-	-	-	-	-
สัญชาติเยอรมัน	-	-	-	-	-	-
สัญชาติอเมริกา	-	-	-	-	-	-
สัญชาติอังกฤษ	-	-	-	-	-	-
สัญชาติอินเดีย	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	1	-	-	3	-	-
อัตราร้อยละ	-	-	-	0.1	-	-
รวม	2	-	-	4	-	-

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและวางแผนงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพ ช่างพิมพ์ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ในปี 2529-2530 ไม่มีคนต่างด้าวเข้ามา พังจะเริ่มเข้ามาในปี 2531 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ปี 2532-2533 ก็ไม่มีคนต่างด้าวเข้ามา พอปี 2534 จำนวน 2 คน ไม่สามารถคิดเป็นร้อยละได้ จะเห็นว่าจำนวนและร้อยละยังน้อยมาก ส่วนสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดได้แก่ สัญชาติญี่ปุ่น ในการพิจารณาอนุญาตจะพิจารณาถึงความจำเป็นของสถานประกอบการที่จะต้องนำคนต่างด้าวเข้ามา ซึ่งปัจจุบันอาชีพนี้คนไทยมีความสามารถอยู่แล้ว จึงมีการนำคนต่างด้าวเข้ามาน้อย

ตารางที่ 3.25 จำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตประกอบอาชีพ ช่างปรับ ประกอบติดตั้ง และซ่อมเครื่องไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องจำแนกตามสัญชาติ ปี 2529-2534 ประเภทชั่วคราวและส่งเสริมการลงทุน

จำแนกตามสัญชาติ	2534	2533	2532	2531	2530	2529
สัญชาติจีน	45	42	11	29	3	26
สัญชาติญี่ปุ่น	57	46	32	11	7	18
สัญชาติฝรั่งเศส	13	6	7	3	2	6
สัญชาติเยอรมัน	29	28	20	20	23	9
สัญชาติอเมริกา	25	13	15	13	10	16
สัญชาติอังกฤษ	13	22	18	7	4	7
สัญชาติอินเดีย	16	12	11	4	-	6
อื่น ๆ	161	188	56	26	21	25
อัตราร้อยละ	3.4	3.9	2.3	1.7	1.3	2.4
รวม	359	357	170	113	70	113

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแรงงาน กรมแรงงาน

คนต่างด้าวที่ประกอบอาชีพซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในตารางที่กล่าวมาแล้ว ปี 2529 จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 ปี 2530 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ปี 2531 จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 ปี 2532 จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ปี 2533 จำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ปี 2534 จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 จะเห็นได้ว่าจำนวนและร้อยละของแต่ละปีไม่แน่นอนส่วนสัญชาติก็เช่นกันไม่แน่นอน ยกเว้นปี 2533-2534 ซึ่งสัญชาติญี่ปุ่นและจีนเข้ามาตามลำดับในการพิจารณาอนุญาตโดยทั่วไปสถานประกอบการเป็นผู้นำคนต่างด้าวเข้ามาโดยที่มีความจำเป็น ซึ่งคนไทยไม่มีความสามารถ ความชำนาญพิเศษ ประสบการณ์ เพียงพอที่จะทำในกิจการเหล่านั้น ซึ่งเมื่อพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจำเป็นจริงตามที่สถานประกอบการนั้นกล่าวไว้จะอนุญาตถ้ามีหลักฐาน เอกสาร ขนาดธุรกิจ และความจำเป็นต้องนำคนต่างด้าวเข้ามาจึงอนุญาต

ตารางที่ 3.26 การแสดงอัตราค่าเฉลี่ยร้อยละของแต่ละประเภทอาชีพและสัญชาติที่อนุญาตให้คนต่างด้าว
เข้ามาประกอบอาชีพในช่วง พ.ศ. 2529-2534

ประเภทอาชีพที่คนต่างด้าว เข้ามาประกอบอาชีพ	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	สัญชาติที่เข้ามามากที่สุด		สัญชาติที่เข้ามาอันดับรอง	
		สัญชาติ	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	สัญชาติ	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ
นักปฏิบัติงานบริหารและงานจัดการ	29.05	ญี่ปุ่น	34.58	จีน	10.54
นักวิศวกร ช่างเทคนิค ผู้ชำนาญพิเศษ	14.80	ญี่ปุ่น	38.90	จีน	12.06
นักดนตรี นักร้อง นักแสดง	10.47	จีน	17.49	อังกฤษ	15.58
ผู้บริหาร ผู้จัดการค้าส่ง และค้าปลีก	8.44	ญี่ปุ่น	25.12	อินเดีย	20.02
ผู้ชำนาญต่าง ๆ และผู้เชี่ยวชาญ	7.40	ญี่ปุ่น	34.80	อังกฤษ	11.78
ผู้ควบคุมงานผลิต และหัวหน้างาน	6.46	ญี่ปุ่น	30.16	จีน	21.95
ครู อาจารย์	4.70	อเมริกัน	46.27	อังกฤษ	13.37
ประเภทอื่น ๆ	2.69	ญี่ปุ่น	14.47	จีน	13.20
นักปฏิบัติงานทางศาสนา	2.51	อเมริกัน	47.23	อังกฤษ	4.81
ช่างปรับติดตั้งเครื่องและซ่อมเครื่องจักร	2.34	ญี่ปุ่น	38.23	จีน	20.72
ผู้จัดการ ผู้ควบคุมดูแลบริการขายอาหาร และที่พัก	1.66	ญี่ปุ่น	12.10	ฝรั่งเศส	9.90
นักวิทยาศาสตร์ นักวิชาการ และนักปฏิบัติ งานที่เกี่ยวข้อง	1.44	อังกฤษ	21.08	ญี่ปุ่น	16.80
พนักงานต้อนรับแขกต่างประเทศ พนักงาน จัดเตรียมการเดินทาง	1.42	ฝรั่งเศส	33.28	ญี่ปุ่น	20.80
ผู้ปรุงอาหาร และเครื่องคัมพนักงานเสิร์ฟ	1.28	จีน	15.36	ญี่ปุ่น	12.68
แพทย์ พยาบาลและนักปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	1.19	อเมริกัน	25.61	อังกฤษ	12.20
เจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานและเรือ	1.07	ญี่ปุ่น	8.70	อังกฤษ	4.03
นักประพันธ์และนักเขียนที่เกี่ยวข้อง	1.00	อเมริกัน	24.60	ญี่ปุ่น	15.49
ช่างปรับ ประกอบติดตั้ง และซ่อมเครื่อง ไฟฟ้า	1.00	ญี่ปุ่น	55.10	จีน	12.93
พนักงานแปล และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์	0.76	ฝรั่งเศส	27.11	ญี่ปุ่น	22.59

ตารางที่ 3.26 การแสดงอัตราค่าเฉลี่ยร้อยละของแต่ละประเภทอาชีพและสัญชาติที่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพในช่วง พ.ศ. 2529-2534

ประเภทอาชีพที่คนต่างด้าว เข้ามาประกอบอาชีพ	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	สัญชาติที่เข้ามามากที่สุด		สัญชาติที่เข้ามาอันดับรอง	
		สัญชาติ	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	สัญชาติ	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ
นักเศรษฐศาสตร์ และนักบัญชี	0.61	อเมริกัน	15.24	ญี่ปุ่น	12.64
ผู้จัดการ และผู้ดูแลฟาร์ม	0.23	จีน	33.33	ญี่ปุ่น	16.67
ช่างภาพ ช่างแกะแม่พิมพ์ ช่างออกแบบ	0.21	ญี่ปุ่น	26.88	จีน	16.13
ช่างและพนักงานรักษาความปลอดภัย	0.16	อินเดีย	85.92	อเมริกัน	5.63
ผู้ปฏิบัติงานในกรรมวิธีทำอาหาร	0.10	ญี่ปุ่น	15.22	เยอรมัน	10.87
ช่างพิมพ์ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	0.01	ญี่ปุ่น	33.33	-	-

ที่มา : สถิติแรงงาน กองวิชาการและแรงงาน กรมแรงงาน

หมายเหตุ มีการเรียงอันดับแต่ละประเภทอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละมากที่สุดจนน้อยที่สุดในช่วง พ.ศ. 2529-2534

อาจจะกล่าวสรุปได้ว่าแต่ละประเภทอาชีพที่คนต่างด้าวเข้ามาประกอบอาชีพในช่วงปี 2529-2534 มีค่าเฉลี่ยร้อยละมากที่สุดได้แก่อาชีพนักปฏิบัติงานบริหารและงานจัดการ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 29.05 สัญชาติที่เข้ามามากที่สุดสัญชาติญี่ปุ่น รองลงมาสัญชาติจีน อันดับรองได้แก่ อาชีพ นักวิศวกร ช่างเทคนิค และผู้ชำนาญพิเศษ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 14.80 สัญชาติที่เข้ามามากที่สุดสัญชาติญี่ปุ่น รองลงมาสัญชาติจีน อันดับสามได้แก่อาชีพนักดนตรี นักร้อง และนักแสดงมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.47 สัญชาติที่เข้ามามากที่สุดสัญชาติจีนรองลงมาสัญชาติอังกฤษ ส่วนอาชีพอันดับรองลงมาให้ดูประกอบจากตาราง และอาชีพที่เข้ามา น้อยที่สุดได้แก่อาชีพช่างพิมพ์และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.01 ส่วนสัญชาติที่เข้ามา มากที่สุดสัญชาติญี่ปุ่น รองลงมาไม่มีสัญชาติอื่นเข้ามา

จะสังเกตได้ว่าสัญชาติญี่ปุ่นจะปรากฏในเกือบทุกประเภทอาชีพในลักษณะเป็นสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดหรือไม่ก็เป็นสัญชาติที่เข้ามาอันดับรอง กล่าวคือ ประเภทอาชีพที่กล่าวมาทั้งหมด 25 ประเภท จะปรากฏสัญชาติญี่ปุ่นในอันดับเข้ามามากที่สุดหรืออันดับรอง 20 ประเภท ส่วนสัญชาติรองลงมาคือสัญชาติจีนซึ่งในที่นี้หมายรวมถึงจีนไต้หวัน จีนฮ่องกง และสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นสัญชาติที่เข้ามามากที่สุดหรืออันดับรองใน 10 ประเภทอาชีพ สัญชาติอันดับสามได้แก่สัญชาติอังกฤษซึ่งปรากฏใน 7 ประเภทอาชีพส่วนสัญชาติอันดับรองลงมาได้แก่ อเมริกัน ฝรั่งเศส และอินเดีย ตามลำดับ

ประเภทที่พักอาศัยที่มีใช้เพื่อการท่องเที่ยว

การเข้ามาประกอบอาชีพของคนต่างด้าวแตกต่างจากการเข้ามาเพื่อการท่องเที่ยวทั้งนี้เนื่องจากระยะเวลาการอยู่อาศัยที่ยาวนานกว่าตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป จึงสามารถจำกัดประเภทที่อยู่อาศัยทางนิตินัยที่คนต่างด้าวใช้อยู่อาศัยได้ดังนี้

1. อาคารให้เช่าพักอาศัย ซึ่งระยะเวลาการอยู่อาศัยที่ยาวนานกว่าตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป ควรจะรวมเฉพาะหอพัก แพลต คอร์ท หรืออพาร์ทเมนท์ เท่านั้น
2. คอนโดมิเนียมหรืออาคารชุดโดยทั่วไปจะไม่ถือเป็นอาคารให้เช่าพักอาศัย เพราะสามารถถือกรรมสิทธิ์ในแต่ละห้องชุดแยกเป็นอิสระจากกัน และซื้อขายโอนกรรมสิทธิ์กันได้ ในขณะที่อาคารอพาร์ทเมนท์สามารถให้เช่าหรือเช่าได้แต่เพียงอย่างเดียว

อาคารให้เช่าประเภทหอพักมีวิวัฒนาการมาจากที่อยู่อาศัยให้กับนักเรียนหรือนักศึกษาในสถาบันการศึกษา ในภายหลังได้เกิดมีการพัฒนาอาคารให้เช่าพักอาศัยของเอกชนนอกสถาบันการศึกษาสำหรับนักเรียนนักศึกษา หรือผู้ที่ทำงานในกรุงเทพมหานครซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่น และพัฒนามาจากการให้เช่าห้องแบ่ง (LODGINGS) ซึ่งอยู่ร่วมกับเจ้าของบ้านจนกระทั่งเป็นอาคารเดี่ยวสูงหลายชั้นในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม อาคารหอพักที่ทันสมัยในปัจจุบัน ยังคงสภาพบางอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างครบถ้วน เช่น ระดับค่าเช่าต่อเดือนค่อนข้างต่ำ (ประมาณ 1,000-3,000 บาท) สำหรับห้องพักอาศัยห้องเดี่ยวขนาดค่อนข้างเล็ก (ไม่เกิน 30 ตารางเมตร) ไม่รับหรือไม่เอื้ออำนวยต่อการอยู่อาศัยในลักษณะของครอบครัว ไม่มีข้อผูกพันที่จะต้องเช่าระยะยาว และไม่มีบริการพิเศษอื่นใดนอกจากระบบโทรศัพท์ผ่านศูนย์ เป็นต้น ลักษณะของผู้เช่าในหอพักส่วนใหญ่จึงได้แก่ นักเรียน นักศึกษา คนโสด หรือผู้ที่ต้องการอยู่อาศัยในบริเวณใจกลางเมืองหรือใกล้แหล่งงาน

สำหรับอาคารให้เข้าพักอาศัยประเภทอาคารแฟลต ตามความหมายที่แท้จริงจะมีลักษณะ เช่นเดียวกับอาคารอพาร์ทเมนท์ โดยภายในห้องพักแต่ละหน่วยจะประกอบด้วยการจัดแบ่งพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วนครบถ้วนเสมือนอาคารบ้านเดี่ยวชั้นเดียว ที่ห้องนอน ห้องน้ำ ห้องรับแขก ห้องพักผ่อนและส่วนของครัวแต่สำหรับในประเทศไทย อาคารแฟลตจะเป็นที่เข้าใจกันและหมายถึงเฉพาะอาคารที่อยู่อาศัยราคาถูกประกอบด้วยห้องอเนกประสงค์เพียงห้องเดียวพร้อมห้องน้ำ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากการพัฒนาอาคารพักอาศัยประเภทอาคารสูงสำหรับผู้มีรายได้น้อยของ การเคหะแห่งชาติ ซึ่งจัดเป็นอาคารที่อยู่อาศัยความหนาแน่นสูงประเภทแรกอันเป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปต่อมาภายหลังได้มีการพัฒนาอาคารแฟลตของเอกชนสำหรับผู้มีรายได้น้อยขึ้นมาอีกหลายแห่งอาคารแฟลตหรืออาคารอพาร์ทเมนท์ค่าเช่าถูก โดยทั่วไปจะหมายถึงอาคารพักอาศัยประเภทเดียวกัน ลักษณะโดยทั่วไปจะคล้ายคลึงกับอาคารหอพัก แต่ในบางกรณีจะมีการอยู่อาศัยในลักษณะของครอบครัวอยู่ด้วย

ย่านซึ่งเป็นที่ตั้งของอาคารหอพัก และแฟลตหรืออพาร์ทเมนท์ค่าเช่าถูก ซึ่งรู้จักกันดีในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้ใจกลางเมือง สถานศึกษา หรือสถานบันเทิงเรีงรมย์ เช่น ย่านประตูน้ำบริเวณซอยรางน้ำ ย่านอรุณงษ์ และพื้นที่ตอนในของถนนเพชรบุรี บริเวณซอยศูนย์วิจัยและพื้นที่ข้างเคียงบนถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ย่านคลองตัน บริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นอาทิ ถึงแม้จะไม่ปรากฏว่าเคยมีการรวบรวมจำนวนที่แน่นอนของอาคารให้เข้าพักอาศัยประเภทเหล่านี้ เพราะมีขนาดแตกต่างกันมาก ทั้งที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนกับทางราชการ แต่เป็นที่เชื่อว่า คงมีจำนวนไม่น้อยกว่าพันแห่งกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในกรุงเทพมหานคร

อาคารให้เข้าพักอาศัยประเภทสนองความต้องการของคนต่างด้าวที่เข้ามาประกอบอาชีพ มีความหลากหลายน้อยกว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อาจแบ่งอาคารอพาร์ทเมนท์ ออกได้หลายประเภท เช่น อาคารต่ำประเภทอยู่อาศัยเบาบางขนาดเล็ก อาคารต่ำซึ่งสูงไม่เกินสามชั้นและอาจไม่มีลิฟท์ อาคารประเภททาวน์เฮ้าส์ซึ่งไม่มีพื้นที่ส่วนกลางในอาคารและอาจจะต่อเชื่อมกันหรือเป็นอาคารเดี่ยวก็ได้ หรืออาคารสูงสี่ชั้นหรือมากกว่าซึ่งมีลิฟท์ติดตั้งอยู่ด้วย อันเนื่องมาจากความจำเป็นที่ต้องตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เช่าอาศัย แต่ในประเทศไทย อาคารให้เข้าพักอาศัยแก่คนต่างด้าวจะแตกต่างกันในเชิงระดับการให้บริการตามระดับค่าเช่ามากกว่าจะแตกต่างกันในรูปแบบอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้เป็นเพราะส่วนใหญ่มุ่งจัดเตรียมบริการสำหรับครอบครัวชาวต่างด้าวซึ่งทำงาน ในประเทศไทยในตำแหน่งระดับบริหารหรือผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดส่วนใหญ่จะได้แก่ การตกแต่งและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพัก

ตลอดจนบริการสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลาง นอกจากนี้มีลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ เช่น ทำเลที่ตั้ง ความสะดวกและระยะห่างของทางเข้าออกสู่ถนนใหญ่ สภาพแวดล้อมและความน่าอยู่ อาศัย อาคาร รูปแบบอาคารการจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมความน่าอยู่ อาศัยอาคาร รูปแบบอาคารการจัดภูมิทัศน์ ความหนาแน่นของการอยู่อาศัย เป็นอาทิ ก็มีบทบาทสำคัญที่ทำให้อาคารอพาร์ทเมนท์ชั้นดีแตกต่างจากอาคารให้เข้าพักอาคารประเภทอื่นและทำให้สามารถเรียกเก็บค่าเช่าในอัตราที่สูงได้ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการเช่าขั้นต่ำค่อนข้างยาวไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งปี

ประเภทอพาร์ทเมนท์ที่มีอยู่ปัจจุบันจึงสามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ

1. ระดับ Deluxe มีอัตราค่าเช่าตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป ภายในส่วนใหญ่ประกอบด้วยห้องพักตั้งแต่ 3 ห้องขึ้นไปพร้อมกับห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น ห้องเตรียมอาหาร ห้องน้ำ นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อาทิ เช่น โทรทัศน์ พรม เครื่องปรับอากาศ สถานที่จอดรถ ฯลฯ สำหรับบริการรวมภายในที่เจ้าของอพาร์ทเมนท์จัดให้ได้แก่ บริการซัก-รีด ห้องออกกำลังกาย สระว่ายน้ำ สนามออกกำลังกายกลางแจ้ง ห้องประชุม ร้านอาหาร เป็นต้น

ประเภทผู้พักอาศัยส่วนใหญ่ เป็นนักธุรกิจจากต่างประเทศ อาทิ เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา ยุโรปนอกจากนี้จากการที่ธุรกิจท่องเที่ยวได้ขยายตัวในช่วงปี 2531-2533 ทำให้เกิดธุรกิจเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์ซึ่งให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักธุรกิจระดับ Deluxe ทั้งนี้เซอร์วิสอพาร์ทเมนท์เป็นธุรกิจให้บริการด้านที่พักซึ่งผสมผสานระหว่างการให้เข้าพักแบบอพาร์ทเมนท์คือ มีระยะเวลาเช่าตั้งแต่ 1 เดือน ถึง 1 ปี แต่ให้บริการแบบโรงแรมที่เน้นความสะดวกสบายของผู้ใช้บริการ นอกเหนือจากความหรูหรา ที่มีมากกว่าอพาร์ทเมนท์

บริเวณที่ตั้งอพาร์ทเมนท์ระดับ Deluxe ส่วนใหญ่อยู่ สุขุมวิท สาทร สีลม เป็นต้น อัตราการเข้าพักเฉลี่ยจากการสำรวจปี 2535 (มีนาคม) ระหว่างร้อยละ 95-100 ปัจจุบันมีอพาร์ทเมนท์ระดับนี้ประมาณ 50 อาคารจำนวน 1,300 ห้องชุด

2. ระดับ First Class มีอัตราค่าเช่าอยู่ระหว่าง 30,000-60,000 บาท ภายในประกอบด้วยห้องพักประมาณ 2 ห้อง ห้องรับแขก ห้องเตรียมอาหาร ห้องพัก แต่ความหรูหรา และขนาดของห้องมีน้อยกว่าอพาร์ทเมนท์ระดับ Deluxe นอกจากนี้ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อาทิ เช่น โทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ส่วนบริการอื่นที่ใช้ร่วมกับผู้เช่าอื่น เช่น สระว่ายน้ำ สถานที่ออกกำลังกายกลางแจ้ง ร้านอาหาร สถานที่จอดรถ ฯลฯ

ประเภทผู้พักส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจชาวต่างดาวแถบเอเชีย เช่น ใต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สถานที่ตั้งพาร์ตเมนต์ระดับนี้ส่วนใหญ่อยู่บริเวณ สุขุมวิท อโศก สีลม สาทร เพชรบุรี เป็นต้น ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับระดับ Deluxe ปัจจุบันมีพาร์ตเมนต์ ระดับนี้ประมาณ 95 อาคารจำนวน ห้องให้เช่าประมาณ 2,500 ห้อง อัตราการเข้าพักเฉลี่ยจากการสำรวจปี 2535 (มีนาคม) อยู่ระหว่างร้อยละ 85-100

3. ระดับ Middle Class มีอัตราค่าเช่าห้องพักอยู่ระหว่าง 10,000-30,000 บาท ภายในประกอบด้วยห้องพักประมาณ 1-2 ห้อง ห้องรับแขก ห้องเตรียมอาหาร แต่มีขนาดเล็กกว่าระดับ First Class และมีความสวยงามหรูหรา น้อยกว่าด้วยนอกจากนี้ยังคงมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นที่สำคัญ และจำเป็น คือ โทรทัศน์ และเครื่องปรับอากาศ บริการอื่นที่ใช้ส่วนรวม เช่น สระว่ายน้ำ สถานที่จอดรถ ร้านอาหาร เป็นต้น ประเภทลูกค้าส่วนใหญ่ยังคงเป็นนักธุรกิจชาติต่าง ๆ แถบเอเชีย เช่น ใต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง

4. ระดับ Low Middle Class อัตราค่าเช่าห้องพักอยู่ระหว่าง 5,000-9,000 บาท ภายในประกอบด้วย ห้องพักประมาณ 1 ห้องคน ห้องรับแขก ห้องเตรียมอาหาร ห้องน้ำขนาดเล็กที่อยู่ประมาณ 1-2 คน มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น เช่น โทรทัศน์ เครื่องปรับอากาศ สำหรับบริการอื่นที่ใช้ส่วนรวม คือ สถานที่จอดรถ บางแห่งอาจจะมีสระว่ายน้ำขนาดเล็กประเภทลูกค้า ส่วนใหญ่เป็นคนที่ทำงานที่อาจเกี่ยวข้องกับเพื่อนหรือญาติพี่น้องที่มีระดับรายได้สูงพอประมาณ

สถานที่ตั้งพาร์ตเมนต์ระดับนี้ส่วนใหญ่อยู่บริเวณ พหลโยธิน รัชดาฯ พระโขนง ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากย่านธุรกิจเท่าใดนัก และมีความสะดวกต่อการเดินทาง

การกำหนดสิทธิในที่ดินของคนต่างดาว

หลักเกณฑ์การได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างดาว

การได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างดาว มีหลักเกณฑ์บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา

หลักเกณฑ์

1. คำว่า "คนต่างด้าว" ตามมาตรา 86 เมื่อพิจารณาถึงมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับคนต่างด้าวและนิติบุคคลบางประเภทที่กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิถือที่ดินเสมือนต่างด้าวแล้วก็เป็นที่เข้าใจว่าคนต่างด้าวในที่นี้รวมถึงนิติบุคคลต่างด้าวด้วย

คนต่างด้าว หมายถึง ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ. 2508

นิติบุคคลต่างด้าว หมายถึง นิติบุคคลที่ก่อตั้งหรือจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยกฎหมายของต่างประเทศไทยโดยมิได้รับอนุญาตให้ก่อตั้งหรือจัดตั้งโดยจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายของประเทศไทย

2. กฎหมายห้ามมิให้คนต่างด้าวได้ที่ดินมาโดยการจับจอง ดังนั้นทางที่จะได้ที่ดินซึ่งที่ดินก็ยังมีแต่การขอรับโอนจากผู้มีสิทธิที่ดินอยู่แล้ว เช่น โดยการรับให้โดยการซื้อ รับซื้อฝาก หรือโดยการรับมรดกที่ดิน เป็นต้น

3. การที่คนต่างด้าวจะได้ที่ดินโดยการรับโอนจากคนอื่นมานั้น จะต้องพิจารณาว่า

3.1 คนต่างด้าวนั้นเกิดในประเทศที่มีสนธิสัญญากับประเทศไทยหรือไม่ ถ้าเกิดในประเทศที่มีสนธิสัญญาก็อาจถือที่ดินได้

3.2 สนธิสัญญานั้นระบุให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินได้หรือไม่ ถ้าไม่ระบุไว้ก็ถือไม่ได้

3.3 แม้สนธิสัญญานั้นจะระบุให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ ต้องพิจารณาว่าอยู่ในฐานะที่จะต่างตอบแทนกันหรือไม่ ถ้าไม่อยู่ในฐานะที่ต่างตอบแทนกัน คนต่างด้าวสัญชาตินั้นก็อาจถือที่ดินไม่ได้ หมายความว่าสนธิสัญญาที่ไทยทำกับประเทศของคนต่างด้าวนั้น มีข้อตกลงกันว่าให้คนไทยถือที่ดินในประเทศนั้นได้ คนต่างด้าวของประเทศนั้น จึงจะมีสิทธิถือที่ดินในประเทศไทยได้

นับแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 เป็นต้นมา ไม่มีบทสนธิสัญญาระหว่าง ประเทศไทยกับนานาประเทศใดที่ระบุให้คนต่างด้าวได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในประเทศไทยอีกต่อไป

4. ต้องใช้ที่ดินทำประโยชน์ตามประเภทที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 86 คือใช้เป็นที่อยู่อาศัยประเภทกิจการในทางพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การสุสาน การกุศล สาธารณะหรือการศาสนาและต้องเป็นไปตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2497)

5. ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีมหาดไทยก่อน

การกำหนดสิทธิในการถือที่ดินของคนต่างด้าว

คนต่างด้าวจะถูกจำกัดสิทธิในการถือครองที่ดินซึ่งแตกต่างกับคนไทยซึ่งไม่ได้ถูกจำกัดสิทธิ โดยรัฐมนตรีมหาดไทยจะอนุญาตให้คนต่างด้าวได้มาซึ่งที่ดินโดยการรับโอนจากคนอื่นได้ ไม่เกิน จำนวนที่มาตรา 87 ระบุไว้ คือ

"จำนวนที่ดินที่จะพึงอนุญาตให้ตามความในมาตราก่อนมีกำหนดดังนี้"

(1) ที่อยู่อาศัย ครอบครัวละไม่เกิน	1 ไร่
(2) ที่ใช้เพื่อพาณิชย์กรรม ไม่เกิน	1 ไร่
(3) ที่ใช้เพื่ออุตสาหกรรม ไม่เกิน	10 ไร่
(4) ที่ใช้เพื่อเกษตรกรรม ครอบครัวละไม่เกิน	10 ไร่
(5) ที่ใช้เพื่อการศาสนา ไม่เกิน	1 ไร่
(6) ที่ใช้เพื่อการกุศลสาธารณะ ไม่เกิน	5 ไร่
(7) ที่ใช้เพื่อการสุสาน ตระกูลละไม่เกิน	1/2 ไร่

คนต่างด้าวผู้ใดต้องการมีสิทธิในที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมเกินกว่าที่บัญญัติไว้ใน (3) ถ้าเห็นเป็นการสมควร คณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเกินกว่าจำนวนที่กำหนดเงื่อนไขได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา 48 มาใช้บังคับโดยอนุโลม"

ข้อสังเกต

(1) มาตรา 87 อ้างถึงมาตรา 48 มาใช้โดยอนุโลม มาตรา 48 เป็นเรื่องกรณี ที่คนไทยต้องการมีสิทธิในที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมเกินกว่าจำนวนที่อนุญาตไว้ในประมวลกฎหมาย ที่ดิน ซึ่งมาตรา 48 ก็ถูกยกเลิกไปแล้วจึงเอามาใช้ไม่ได้อีก

(2) มีกฎหมายพิเศษบางฉบับที่กำหนดให้คนต่างด้าวสามารถ ถือที่ดินเพื่อการ อุตสาหกรรมได้เกินกว่าจำนวนที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนด คือ

2.1 พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุนเพื่อการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2505 มาตรา 19
กรณีคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อนุญาตให้บริษัทที่ลงทุนประกอบ
กิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย ถือที่ดินเพื่อกิจการนี้ได้เกินกว่าจำนวนที่ประมวลกฎหมายที่ดิน
กำหนด โดยที่ไม่ต้องให้รัฐมนตรีมหาดไทยอนุญาต

2.2 พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 27 มีความว่า
"ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบ
กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร แม้ว่าจะ
เกินกำหนดที่จะพึงมีได้ตามกฎหมายอื่น

ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริม ซึ่งเป็นคนต่างด้าวตามประมวลกฎหมายที่ดินเลิกกิจการที่
ได้รับการส่งเสริมหรือโอนกิจการนั้นให้แก่ผู้อื่น ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องจำหน่ายที่ดินที่ได้รับอนุญาต
ให้ถือกรรมสิทธิ์ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่เลิกหรือโอนกิจการ มิฉะนั้นให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจ
จำหน่ายที่ดิน

(3) จำนวนที่ดินที่คนต่างด้าวขณะได้มาซึ่งที่ดินนั้น สำหรับกรรมที่อยู่อาศัย เพื่อเกษตร
กรรมหรือการอุตสาหกรรมเป็นครอบครัวหรือตระกูล คือที่อยู่อาศัยครอบครัวละไม่เกิน 1 ไร่ เกษตร
กรรมครอบครัวละไม่เกิน 10 ไร่ การอุตสาหกรรมละไม่เกินครึ่งไร่ ส่วนกิจการอย่างอื่นคิดเป็น
รายตัวไม่คิดเป็นครอบครัวคือพาณิชย์กรรมไม่เกิน 1 ไร่ การศาสนาไม่เกิน 1 ไร่ การกุศล
สาธารณะไม่เกิน 5 ไร่ และการอุตสาหกรรมไม่เกิน 10 ไร่

(4) การกำหนดสิทธิในการถือครองที่ดินของคนต่างด้าว ตามมาตรา 87 นั้นไม่กระท
ทบกระเทือนถึงที่ดินที่คนต่างด้าวมีเกินกำหนดจำนวน ตามมาตรา 87 อยู่ก่อนแล้ว ก่อนมีการ
ประกาศใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 88 ที่ว่า

"บทบัญญัติในมาตรา 87 มิให้กระทบกระเทือนแก่ที่ดินของคนต่างด้าวที่มีอยู่แล้ว
เกินกำหนดตามความในมาตรา 87 ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ ส่วนผู้ที่มีที่ดินอยู่แล้วน้อย
กว่ากำหนดหรือผู้ที่ได้จำหน่ายที่ดินเดิมของตนไปอาจได้มาซึ่งที่ดินได้อีก แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน
กำหนดตามมาตรา 87"

การใช้ที่ดินของคนต่างด้าว

หลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 89

หลักเกณฑ์

(1) คนต่างด้าวผู้ใดได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อกิจการใดจะต้องใช้ที่ดินเพื่อกิจการนั้นเท่านั้น

(2) คนต่างด้าวผู้ใดไม่ต้องการจะใช้ที่ดินที่ได้รับอนุญาต ต้องแจ้งให้ทราบตามแบบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงภายใน 30 วัน นับแต่วันไม่ใช้ที่ดินนั้น ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎกระทรวงฉบับที่ 8 ข้อ 5

(3) คนต่างด้าวผู้ใดได้รับอนุญาตให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อกิจการใด ถ้าประสงค์จะใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นใหม่ต้องขออนุญาตใหม่ต่อรัฐมนตรีมหาดไทย ถ้ารัฐมนตรีมหาดไทยเห็นสมควรก็ให้อำนาจอนุญาตได้ไม่เกินกำหนดสำหรับกิจการนั้นตามมาตรา 87 รายละเอียดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 ข้อ 1 ดังนี้

(1) ต้องใช้ที่ดินนั้นด้วยตนเองตามที่ได้รับอนุญาต

(2) ต้องเริ่มใช้ที่ดินนั้นเพื่อกิจการตามที่ขอภายในกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับ

โอนสิทธิในที่ดินมา

(3) ถ้าจะจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินไปต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีก่อน

การจำหน่ายที่ดินของคนต่างด้าว

มีดังต่อไปนี้ คือ

(1) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้ที่ดินเพื่อกิจการใด ถ้าไม่ใช้ที่ดินนั้นต่อไปหรือได้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตใหม่ให้จัดการจำหน่ายที่ดินนั้นภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันแต่ไม่เกิน 1 ปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น(ป.ที่ดินมาตรา 90) กรณีนี้เป็นกรณียกข้อยกเว้นจำหน่ายที่ดินทั้งหมด

(2) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพื่อกิจการใด ถ้าได้รับอนุญาตใหม่ให้เข้าที่ดินนั้นเพื่อกิจการอื่นซึ่งจำนวนที่ดินได้รับอนุญาตนั้นลดลงให้จำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินนั้นภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดซึ่งไม่น้อยกว่า 180 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้นกรณีนี้เป็นการถูกบังคับจำหน่ายเพียงบางส่วนเฉพาะที่ดินส่วนที่เกิน

(3) คนต่างด้าวผู้ใดได้รับอนุญาตให้เข้ามาซึ่งที่ดินตามความในมาตรา 87 วรรคสอง ถ้าไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้จำหน่ายที่ดินส่วนที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดซึ่งไม่น้อยกว่า 180 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี ถ้าพ้นกำหนดแล้วยังไม่จำหน่ายให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น (ป.ที่ดิน มาตรา 92) กรณีนี้เป็นการถูกบังคับจำหน่ายเพียงบางส่วนที่ขออนุญาตให้เพิ่มเติมในภายหลัง

(4) บรรดาที่ดินที่คนต่างด้าวได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ได้รับอนุญาต ให้คนต่างด้าวนั้นจัดการจำหน่ายภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดให้ ซึ่งไม่น้อยกว่า 180 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี ถ้าไม่จำหน่ายที่ดินภายในเวลาที่กำหนด ให้อธิบดีมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น (ป.ที่ดิน มาตรา 94)

คนต่างด้าวในที่นี้ รวมทั้งคนต่างด้าวทั้งที่มีและไม่มีสัญชาติอยู่กับประเทศไทยได้ที่ดินมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น คนต่างด้าวทำการซื้อที่ดินจากคนอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยไม่ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การซื้อขายตกเป็นโมฆะ หรือได้มาโดยการจับจองยึดที่ดินของรัฐโดยผลการ เป็นต้น หรือกรณีที่คนต่างด้าวได้ที่ดินมาโดยไม่ได้รับอนุญาตคือกรณีที่คนต่างด้าวได้ที่ดินมาโดยไม่ได้รับอนุญาตต่อรัฐมนตรีมหาดไทยก่อน เป็นต้น กรณีเหล่านี้คนต่างด้าวนั้นจะต้องจำหน่ายที่ดินนั้นภายในเวลาที่อธิบดีกำหนดซึ่งไม่น้อยกว่า 180 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี ถ้าไม่จำหน่ายภายในเวลาดังกล่าว ให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้นกรณีนี้เป็นการถูกบังคับจำหน่ายที่ดินทั้งหมด

(5) ผู้ใดได้มาซึ่งที่ดินในขณะที่มีสัญชาติไทย ถ้าภายหลังผู้นั้นเปลี่ยนสัญชาติเป็นคนต่างด้าว ให้คงมีสิทธิถือที่ดินได้เท่าที่คนต่างด้าวนั้นจะพึงมี นอกจากนั้นให้ทำการจำหน่าย และให้นำบทบัญญัติ มาตรา 94 มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ป.ที่ดิน มาตรา 95) กรณีนี้เป็นการบังคับจำหน่ายเพียงบางส่วนที่เกิน

การที่อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินของคนต่างด้าวตามหลักเกณฑ์ใน ประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 90, 91, 92, 94 และ 95 ดังกล่าวนั้น อธิบดีกรมที่ดินสามารถจะจำหน่ายที่ดินได้โดยอาศัยหลักเกณฑ์ของ ป.ที่ดิน มาตรา 50-55

คนต่างด้าวรับมรดกที่ดิน

มีหลักเกณฑ์ใน ป. ที่ดิน มาตรา 93

(1) คนต่างด้าวตามมาตรา 93 นี้ กฎหมายไม่ได้กำหนดเจาะจงลงไปว่าจะต้องเป็นคนต่างด้าวที่มีบทสนธิสัญญากับประเทศไทยหรือไม่ จึงมีการปลงกันไปในทางให้ประโยชน์แก่ผู้เป็นทาสาท โดยถือ ผลของกฎหมายมรดกตกทอดแก่ทาสาท ซึ่งทาสาทควรจะมีสิทธิ แต่ถ้าจะถือตามเครื่องครัวตามความมุ่งหมายในหมวดการได้มาซึ่งที่ดินของคนต่างด้าว น่าจะให้ทาสาท ของคนต่างด้าวในประเทศที่มีสิทธิสัญญากับไทยและในบทสนธิสัญญาระบุให้คนไทยถือกรรมสิทธิ์ที่ดินของเขา ได้เท่านั้นที่ถือได้

(2) คนต่างด้าวที่จะได้มาซึ่งที่ดินในกรณีนี้ จะต้องได้มาโดยการรับมรดกในฐานะที่เป็นทาสาทโดยธรรม คือ เป็นทาสาทที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้มีสิทธิรับมรดกได้ แต่ถ้าเป็นคนต่างด้าวเป็นผู้รับมรดกในฐานะที่เป็นทาสาทโดยพินัยกรรมก็ไม่เข้าหลักเกณฑ์ในมาตรา 93 นี้ จะต้องเข้าหลักเกณฑ์ทั่วไป ตาม ป. ที่ดิน มาตรา 86 คือต้องเป็นคนต่างด้าวของประเทศที่มีสนธิสัญญากับไทยด้วย แต่ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นเป็นทั้งทาสาทโดยธรรมและเป็นทาสาทโดยพินัยกรรมด้วยในขณะเดียวกันก็สามารถได้มาซึ่งที่ดินโดยอาศัยหลักเกณฑ์ของมาตรา 93 นี้ได้

(3) การที่คนต่างด้าวจะรับมรดกในฐานะที่เป็นทาสาทโดยธรรม ต้องขออนุญาตจากรัฐมนตรี มหาดไทยก่อน เช่นเดียวกับกรณีกรรมตามมาตรา 86 แต่กรณีนี้ต้องมีฐานะเป็นทาสาทโดยธรรมเมื่อ ป. ที่ดินประกาศใช้แล้ว แต่ถ้าเจ้ามรดกได้ตายก่อนวันใช้ ป. ที่ดินมรดกได้ตกทอดไปยังคนต่างด้าวซึ่งเป็นทาสาทโดยธรรมแล้ว ตั้งแต่วันที่เจ้ามรดกตามผลแห่งกฎหมาย จึงไม่ต้องขออนุญาตรัฐมนตรีมหาดไทยก่อน

(4) จำนวนที่ดินที่คนต่างด้าวจะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีมหาดไทย ตามมาตรา 93 นี้ จะต้องไม่เกินจำนวนที่จะพึงมีได้ตามมาตรา 87

กำหนดสิทธิในที่ดินของนิติบุคคลบางประเภท

นิติบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีสิทธิในที่ดินได้เสมือนคนต่างด้าว

กรณีทั่วไป มีหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 97

นิติบุคคลตามมาตรา 97 นี้ หมายถึงนิติบุคคลที่ถือสัญชาติไทย ซึ่งโดยปกติถือที่ดินได้ อย่างคนไทยภายในวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น แต่ถ้านิติบุคคลที่ถือสัญชาติไทยนี้ต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา 1-4 แล้ว นิติบุคคลนั้นก็ต้องถูกจำกัดสิทธิในอันที่จะได้มาซึ่งที่ดินเช่นเดียวกับคนต่างด้าว แม้ความจริงจะถือสัญชาติไทยก็ตาม เช่น การได้มาซึ่งที่ดินและการใช้ที่ดินต้องขออนุญาตเช่นเดียวกับคนต่างด้าว ทั้งนี้เพราะนิติบุคคลนั้นมีคนต่างด้าวได้รับประโยชน์อยู่มากนั่นเอง

"มาตรา 97 นิติบุคคลดังต่อไปนี้ ให้มีสิทธิในที่ดินได้เสมือนกับคนต่างด้าว

(1) บริษัทจำกัดที่มีทุนของคนต่างด้าวเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า หรือผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้น แล้วแต่กรณี

เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้ บริษัทจำกัดได้ออกใบหุ้นชนิดออกให้แก่ผู้ถือ ให้ถือว่า ใบหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ

(2) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนแล้วบรรดาที่มีทุนของคนต่างด้าวเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้าหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนของผู้เป็นหุ้นส่วนแล้วแต่กรณี

(3) สมาคมรวมทั้งสหกรณ์ที่มีสมาชิกเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนหรือ ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์คนต่างด้าวเฉพาะ หรือเป็นส่วนใหญ่

(4) มูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์คนต่างด้าวโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนใหญ่"

ข้อสังเกต

(1) ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลจะถือที่ดินในนามของห้างไม่ได้ต้องถือที่ดินในนามของผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งต้องพิจารณาถึงสัญชาติของผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละรายไป ไม่เกี่ยวข้องกับมาตรา 97 นี้

(2) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ถ้าถือสัญชาติไทยอยู่แล้วและไม่ตกอยู่ใต้บังคับของ ป. ที่ดิน มาตรา 97 นี้ แล้วข้อมือถือที่ดินได้ภายในวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนั้น ซึ่งอาจพิจารณาได้จากหนังสือบริคณห์สนธิหรือเอกสารก่อตั้งนิติบุคคลนั้นแล้วแต่กรณี

กรณีพิเศษ

มีหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 98

การจำหน่ายที่ดินของนิติบุคคลที่ถือที่ดินได้เหมือนคนต่างด้าว

มีหลักเกณฑ์ดังนี้ คือ

(1) นิติบุคคลที่ถือที่ดินได้เหมือนคนต่างด้าวมาตรา 97 และ 98 นั้น แม้จะจดทะเบียนในประเทศไทยและถือสัญชาติไทยก็ตาม ก็ต้องปฏิบัติเหมือนคนต่างด้าวธรรมดาทุกประการ เช่น การได้มาซึ่งที่ดินต้องขออนุญาตต่อรัฐมนตรีมหาดไทยก่อน และถ้ามีที่ดินเกินกว่าจำนวนที่คนต่างด้าวจะพึงมีได้ตามมาตรา 87 ก็ต้องจำหน่ายที่ดินส่วนที่เกินนั้นภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยนำบทบัญญัติใน ป. ที่ดิน หมวด 8 ว่าด้วยการกำหนดสิทธิในที่ดินของคนต่างด้าว ตั้งแต่มาตรา 86-96 และ ป. ที่ดิน หมวด 10 ว่าด้วยการค้าที่ดิน และมาตรา 101-102 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ เป็นไปตาม ป. ที่ดิน 99 เรื่องการจำหน่ายที่ดินของนิติบุคคลตามมาตรา 97 และ 98 นี้ มีบทบัญญัติอีกแห่งหนึ่งใน ป. ที่ดิน มาตรา 96 หมายความว่าโดยเหตุที่คนต่างด้าวและนิติบุคคล ตามมาตรา 97 และ 98 (ซึ่งมีสิทธิในที่ดินได้เสมือนคนต่างด้าว) มีสิทธิในที่ดินได้น้อยกว่าคนไทย ดังนั้นจึงอาจมีกรณีที่คนต่างด้าวธรรมดาหรือนิติบุคคลตามมาตรา 97 และ 98 เชิดคนไทยขึ้นบังหน้าโดยให้มีสิทธิในที่ดินแทนตน เพื่อป้องกันมิให้บุคคลเหล่านั้นหลีกเลี่ยง ป. ที่ดิน มาตรา 96 นี้ จึงกำหนดว่าผู้ใดได้มาซึ่งที่ดินแห่งใดในฐานะเป็นเจ้าของแทนคนต่างด้าวหรือนิติบุคคล ตามมาตรา 97 หรือ 98 อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจทำการจำหน่ายที่ดินนั้น ได้ทันทีโดยไม่ต้องให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของที่ดินจำหน่ายที่ดินเสียก่อน ซึ่งต่างกับกรณีอื่น ๆ จึงผิดกับมาตรา 90, 91, 92, 94, 95

ในการจำหน่ายที่ดินของอธิบดีกรมที่ดินตามมาตรา 96 นี้ ให้นำบทบัญญัติเรื่องการบังคับจำหน่ายที่ดินตามความในหมวด 3 ตั้งแต่มาตรา 50-55 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(2) ในตอนแรกนิติบุคคลหนึ่งได้มาซึ่งที่ดินในขณะที่ไม่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 97 และ 98 ต่อมานิติบุคคลดังกล่าวนี้มีสภาพต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา 97 และ 98 นิติบุคคลดังกล่าวนี้ก็จะมียุทธินิเทศที่ดินได้เหมือนคนต่างด้าว คือ มียุทธินิเทศที่ดินตามจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 87 เช่น ที่ดินประกอบพาณิชย์กรรม นิติบุคคลดังกล่าวนี้จะมีได้ไม่เกิน 1 ไร่ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องขออนุญาตรัฐมนตรีมหาดไทยก่อนส่วนที่ดินที่เกินก็ต้องทำการจำหน่ายภายในเวลาที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนดซึ่งไม่น้อยกว่า 180 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้น เรื่องนี้เป็นไปตาม ป.ที่ดิน มาตรา 100

คนต่างด้าวกับการถือกรรมสิทธิ์ในท้องที่

ปัจจุบันคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่เป็นคนต่างด้าวสามารถถือกรรมสิทธิ์ในท้องที่ได้แล้ว ในอัตราส่วนไม่เกินร้อยละ 40 ของเนื้อที่ของท้องที่ทั้งหมดในอาคารชุดแต่ละแห่งทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. อาคารชุด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 มาตรา 19 และ มาตรา 19 ทวิ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา

หลักเกณฑ์ที่คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่เป็นคนต่างด้าวจะถือกรรมสิทธิ์ในท้องที่

"มาตรา 19 คนต่างด้าวและนิติบุคคลซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวอาจถือกรรมสิทธิ์ในท้องที่ได้ ถ้าเป็นคนต่างด้าวและนิติบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- (2) คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (3) นิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 97 และมาตรา 98 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย
- (4) นิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (5) คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวซึ่งนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อชำระค่าห้อง ชุด"

คนต่างด้าว หมายถึงบุคคลที่มีสัญชาติไทยตามความในมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.
สัญชาติ พ.ศ. 2508

นิติบุคคลซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว เช่น นิติบุคคลที่มีคนต่างด้าวเป็นผู้ถือหุ้นเกิน
กว่าร้อยละ 49 ตามความในมาตรา 98 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นต้น

คนต่างด้าว นิติบุคคลซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวสามารถถือกรรมสิทธิ์ในท้องที่
ของอาคารชุดได้ ถ้าเข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. เป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคน
เข้าเมืองคือ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

ปกติคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรจะไม่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ เพราะไม่ใช่บุคคล
ที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร คนต่างด้าวที่ต้องการมีใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
ซึ่งจะต้องดำเนินการขออนุญาตตามขั้นตอน และ ร.ม.ต. ว่าการกระทรวงมหาดไทยตามอนุญาต
ซึ่ง ร.ม.ต. ว่าการกระทรวงมหาดไทยจะอนุญาตได้ต้องโดยความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและ
ตามความในมาตรา 40 ซึ่งกำหนดว่าแต่ละปีจะอนุมัติได้ไม่เกิน 100 คนต่อปี

ตามมาตรา 40 กำหนดให้คณะรัฐมนตรีอนุญาตให้คนต่างด้าวมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
ได้ปีละไม่เกิน 100 คนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกิน 50 คนต่อปี แต่ก็มีข้อยกเว้นใน
มาตรา 43 ว่า ถ้าคนต่างด้าวนั้นนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนในราชอาณาจักรเป็นจำนวน
ไม่น้อยกว่า 10 ล้านบาท คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาด
ไทย จะอนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรนอกเหนือจากจำนวนที่กำหนดในมาตรา
40 ก็ได้ แต่ในปีหนึ่ง ๆ จะต้องไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนดังกล่าวเมื่อคนต่างด้าวได้รับอนุญาต
ให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว ก็ต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากอธิบดีกรมตำรวจตามมาตรา 47
ด้วย

คนต่างด้าวที่ได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากอธิบดีกรมตำรวจแล้วย่อมมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในท้อง
ที่ในอาคารชุดได้ กล่าวคือสามารถซื้ออาคารชุดได้ตาม พ.ร.บ. อาคารชุด มาตรา 19 (1)

2. คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม
การลงทุนคือ พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 24 และ 25

มาตรา 24 ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพียงเท่าที่พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อศึกษาเล่าเรียนทางการลงทุนหรือกระทำการอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการลงทุนได้ตามกำหนดระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักรเท่าที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร

การขออนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่คณะกรรมการกำหนดและในการอนุญาตคณะกรรมการจะกำหนดเงื่อนไขตามที่พิจารณาเห็นสมควรไว้ด้วยก็ได้

คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อศึกษาเล่าเรียนทางการลงทุน หรือกระทำการอื่นใดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการลงทุน ย่อมมีสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ซื้อห้องชุดในอาคารชุดได้

มาตรา 25 ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพียงเท่าที่พระราชบัญญัตินี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ให้ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับอนุญาตนำคนต่างด้าวซึ่งเป็น

(1) ช่างฝีมือ

(2) ผู้ชำนาญการ

(3) คู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลใน (1) และ (2) เข้ามาในราชอาณาจักรได้ตามจำนวนและกำหนดระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักรเท่าที่ คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร แม้ว่าจะเกินอัตราจำนวนหรือระยะเวลาให้อยู่ในราชอาณาจักรตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

คนต่างด้าว (1) หรือ (2) หรือ (3) ดังกล่าวที่ ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้เข้ามาในราชอาณาจักร ย่อมมีสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ซื้อห้องชุดในอาคารชุดได้

3. นิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 97 และมาตรา 98 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย

นิติบุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 97 คือ นิติบุคคลที่จดทะเบียนเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนที่จดทะเบียนแล้ว ซึ่งมีทุนของคนต่างด้าวเกินกว่าร้อยละ 49 มีผู้ถือหุ้นเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด หรือบริษัทที่ออกใบหุ้นชนิดให้แก่ผู้ถือเกินกว่ากึ่งจำนวนผู้ถือหุ้น สมาคมหรือสหกรณ์ที่มีสมาชิกเป็นคนต่างด้าวเกินกว่ากึ่งจำนวนหรือดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์คนต่างด้าวโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนใหญ่ หรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์

คนต่างด้าวโดยเฉพาะหรือเป็นส่วนใหญ่นิติบุคคลดังกล่าวปกติจะถือกรรมสิทธิ์ที่ดินไม่ได้ แต่ถ้านิติบุคคลดังกล่าวนั้นได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย คือ จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลในประเทศไทย ก็มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์หรือซื้อห้องชุดในอาคารชุดได้

4. นิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน คือ พ.ร.บ. ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ย่อมมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดในอาคารชุดได้

นิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 ได้แก่นิติบุคคลตามความในข้อ 2 ของประกาศคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว ได้แก่นิติบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย และรวมถึง

- (1) นิติบุคคลซึ่งทุนตั้งแต่กึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้น เป็นของคนต่างด้าว
- (2) นิติบุคคลซึ่งมีคนต่างด้าวถือหุ้น เป็นหุ้นส่วนหรือเป็นสมาชิกตั้งแต่กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ถือหุ้นผู้เป็นหุ้นส่วน หรือเป็นสมาชิก ไม่ว่าจะคนต่างด้าวนั้นจะลงทุนเท่าใดหรือไม่
- (3) ห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนสามัญที่จดทะเบียน ซึ่งหุ้นส่วนผู้จัดการ หรือผู้จัดการเป็นคนต่างด้าว

5. คนต่างด้าว หรือ นิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว ซึ่งนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อชำระค่าห้องชุด

คนต่างด้าว หรือนิติบุคคลที่เป็นคนต่างด้าว คือจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายของต่างประเทศก็สามารถถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดในอาคารชุดได้หากปรากฏว่าได้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อชำระค่าห้องชุดที่รับโอนกรรมสิทธิ์

จำนวนห้องชุดที่คนต่างด้าวที่มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ได้

"มาตรา 19 ทวิ อาคารชุดแต่ละอาคารชุดจะมีคนต่างด้าว และหรือนิติบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินอัตราร้อยละสี่สิบของเนื้อที่ของห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดนั้น ในขณะที่ขอจดทะเบียนอาคารชุดตามมาตรา 6"

คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวรายเดียว หรือหลายรายรวมกันแล้วมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดในอาคารชุดได้ไม่เกินร้อยละ 40 ของเนื้อที่ของห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดนั้น เนื้อที่ของห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดแต่ละแห่งมีอยู่เท่าใด ให้ถือตามความเป็นจริง

ขณะที่จดทะเบียนเป็นอาคารชุดตาม พ.ร.บ. อาคารชุดมาตรา 6 เป็นเกณฑ์

กฎหมายให้ถือเนื้อที่ของห้องชุดทั้งหมดเป็นเกณฑ์ โดยมีได้ค่านึงว่าห้องชุดแต่ละห้องจะมีราคาเท่าใด

การที่กฎหมายกำหนดให้คำนวณจำนวนเนื้อที่ของห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดนั้นเป็นเกณฑ์ โดยไม่ต้องคำนึงถึงราคาห้องชุดแต่ละห้องชุดว่าจะมีราคาแตกต่างกันหรือไม่ มีผล 2 ประการ

1. บทบัญญัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับมาตรา 14 ซึ่งให้คำนวณอัตราส่วนของการเป็นเจ้าของร่วมในทรัพย์สินส่วนกลางของแต่ละห้องชุด โดยคำนึงถึงอัตราส่วนระหว่างราคาของห้องชุดแต่ละห้องชุดกับราคาของห้องชุดทั้งหมด กล่าวคือห้องชุดที่มีราคาแพงกว่าย่อมมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลางมากกว่า และหากเลิกอาคารชุดแล้วตามมาตรา 55 กำหนดให้ใส่ชื่อเจ้าของห้องชุดทุกห้องเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินแปลงที่สร้างอาคารชุดนั้น โดยกำหนดให้แต่ละห้องชุดถือกรรมสิทธิ์ตามอัตราส่วนที่แต่ละคนถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลาง หมายความว่าห้องชุดที่มีราคาแพงก็จะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดที่สร้างอาคารชุดนั้นมากกว่าห้องชุดที่มีราคาถูกกว่า ดังนั้นแม้คนต่างด้าวจะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้เพียง 40 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนเนื้อที่ห้องชุดในอาคารชุดทั้งหมดก็ตามแต่เมื่อเลิกอาคารชุดแล้วคนต่างด้าวเหล่านั้นอาจจะมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแปลงที่สร้างอาคารชุดมากกว่าคนไทยที่ถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดจำนวน 60 เปอร์เซ็นต์ก็ได้

2. มีผลเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงของเจ้าของห้องชุดซึ่งมาตรา 45 กำหนดให้เจ้าของห้องชุดแต่ละห้องมีสิทธิลงคะแนนเสียงในที่ประชุม โดยให้ถือตามอัตราส่วนที่เจ้าของห้องชุดแต่ละรายมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลางเป็นเกณฑ์ ฉะนั้น หากคนต่างด้าวถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่มีราคาแพงเป็น 2 เท่าของห้องชุดธรรมดา คนต่างด้าวนั้นก็จะมีคะแนนเสียงในที่ประชุมเป็น 2 เสียง ดังนั้นแม้คนต่างด้าวจะถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดได้เพียงร้อยละ 40 ของ จำนวนห้องชุดทั้งหมดก็จริง หากราคาห้องชุดจำนวน 40 เปอร์เซ็นต์ ดังกล่าวนั้นมีราคาแพงกว่าห้องชุดธรรมดาจำนวน 60 เปอร์เซ็นต์ คนต่างด้าวทั้งหมดก็จะมีคะแนนเสียงในการลงมติมากกว่าจำนวนห้องชุด ที่มีราคาถูกกว่า แม้จะมีกรรมสิทธิ์จำนวนเนื้อที่ห้องชุดเพียง 40 เปอร์เซ็นต์ก็ตาม

เอกสารที่ควรนำไปแสดงในการโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดให้แก่คนต่างด้าว

"มาตรา 19 ตี การโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดให้แก่คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 ให้ผู้ขอโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดแจ้งรายชื่อคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 พร้อมทั้งอัตราส่วนเนื้อที่ของห้องชุดที่คนต่างด้าว หรือนิติบุคคลดังกล่าวถือกรรมสิทธิ์

อยู่แล้วต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ และให้คนต่างด้าว หรือนิติบุคคลผู้ขอรับโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดแสดงหลักฐานดังต่อไปนี้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

(1) สำหรับคนต่างด้าวตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19(1) ต้องแสดงหลักฐานการเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

(2) สำหรับคนต่างด้าวตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19(2) ต้องแสดงหลักฐานการเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(3) สำหรับนิติบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19(3) ต้องแสดงหลักฐานการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย

(4) สำหรับนิติบุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19(4) ต้องแสดงหลักฐานการเป็นผู้ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(5) สำหรับคนต่างด้าวและนิติบุคคลตามมาตรา 19 (5) ต้องแสดงหลักฐานการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อชำระค่าห้องชุดตามที่ตนมีสิทธิที่จะซื้อได้ตาม พระราชบัญญัตินี้"

การโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดให้แก่คนต่างด้าว หรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวตามความในมาตรา 19 นั้น นอกจากต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 29 แห่ง พ.ร.บ. นี้แล้ว ทั้งผู้ขอโอนและผู้รับโอนซึ่งเป็นคนต่างด้าวยังมีหน้าที่พิเศษที่จะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ผู้ขอโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดมีหน้าที่ต้องแจ้งรายการต่อไปนี้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
  - 1.1 แจ้งชื่อคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา 19
  - 1.2 แจ้งอัตราส่วนเนื้อที่ของห้องชุดที่คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็น คนต่างด้าวได้ถือกรรมสิทธิ์อยู่ก่อนแล้วว่ามีทั้งหมดเท่าไร
2. ผู้รับโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด คือ คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวต้องแสดงหลักฐานดังต่อไปนี้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

2.1 หลักฐานการเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง สำหรับกรณีเป็นคนต่างด้าวตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 (1)

2.2 หลักฐานการเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักร ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน สำหรับกรณีคนต่างด้าวตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 (2)

2.3 หลักฐานการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย สำหรับกรณีนิติบุคคล ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19(3)

2.4 หลักฐานการเป็นผู้ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนสำหรับกรณีที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 (4)

2.5 หลักฐานการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อชำระค่าห้องชุดตามที่ตนมีสิทธิที่จะซื้อได้ตาม พ.ร.บ.นี้ สำหรับกรณีคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา 19 (5)

กรณีคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าว หมดสิทธิที่จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดต่อไปเนื่องจากเงื่อนไขตามมาตรา 19 เปลี่ยนแปลง

คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับสิทธิให้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้เนื่องจากกรณีต้องด้วยเงื่อนไขตามมาตรา 19(1) ถึง (5) นั้น หากเงื่อนไขต่าง ๆ ดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปสิทธิของคนต่างด้าวที่จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นก็ต้องหมดไปด้วย ผลก็คือ คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ว่า ตนเองหมดสิทธิที่จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดต่อไปแล้วเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ในมาตรา 19 เบื้องต้นต้องแจ้งเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้น ถ้าคนต่างด้าวไม่แจ้งมีความผิดทางอาญาต้องระวางโทษปรับวันละไม่เกิน 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังไม่แจ้ง ทั้งนี้ ตามความในมาตรา 19 ทวิภาค

2. คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าว ต้องทำการจำหน่ายห้องชุดของตนภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่มีเหตุที่จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดต่อไปไม่ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 19 เบื้องต้นถ้าไม่จำหน่ายกฎหมายให้อธิบดีกรมที่ดินเป็นผู้มีอำนาจทำการจำหน่ายเองได้ตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน ในหมวดที่ 3 และตามที่กฎกระทรวงออกตามบทบัญญัติดังกล่าว

เหตุที่จะทำให้คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าว หมดสิทธิในการถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดมีดังนี้

(1) กรณีคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา 19 ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในห้องชุด โดยได้รับมรดกในฐานะเป็นทายาทโดยธรรมหรือผู้รับพินัยกรรมหรือโดยประการอื่น แล้วแต่กรณีแต่การได้มานั้นเมื่อรวมกับห้องชุดที่คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวรายอื่นถือกรรมสิทธิ์อยู่แล้วเกินอัตราส่วนร้อยละ 40 ของเนื้อที่ในห้องชุดทั้งหมดตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 19 ทวิ คนต่างด้าวที่ได้กรรมสิทธิ์ในห้องชุดในกรณีนี้ต้องแจ้งเจ้าพนักงานที่ดินภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ที่ได้มา และต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นเสียภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้ห้องชุดนั้นมา

(2) กรณีคนต่างด้าวมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดเนื่องจากได้รับใบถิ่นที่อยู่ ตามมาตรา 19 (1) ต่อมาถูกเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นใช้ไม่ได้

(3) กรณีคนต่างด้าวได้รับสิทธิให้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดตามเงื่อนไขที่ระบุในมาตรา 19 (1) (2) และ (5) ต่อมาคนต่างด้าวนั้นถูกสั่งเนรเทศออกไปนอกราชอาณาจักร และไม่ได้รับการผ่อนผันหรือถูกส่งไปประกอบอาชีพหน้าที่ใดแทนการเนรเทศ คนต่างด้าวนั้นย่อมหมดสิทธิที่ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดจะต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 6 เดือน และต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นภายใน 1 ปี เช่นกัน

(4) กรณีคนต่างด้าวมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดเนื่องจากได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ตามมาตรา 19 (2) หากต่อมาปรากฏว่าคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวนั้นอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปคนต่างด้าวนั้นก็หมดสิทธิที่จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่และจะต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นเสียภายใน 1 ปี

(5) กรณีนิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด เนื่องจากได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหากต่อมาปรากฏว่าถูกเพิกถอนบัตรส่งเสริมการลงทุนนิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวนั้นก็ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และจำหน่ายห้องชุดภายใน 1 ปี

เฉพาะกรณีคนต่างด้าวได้กรรมสิทธิ์ในห้องชุดมาโดยการรับมรดกหรือโดยประการอื่นเมื่อรวมกับห้องชุดที่คนต่างด้าวคนอื่นถือกรรมสิทธิ์ไว้แล้วมีจำนวนเกินกว่าร้อยละ 40 ของเนื้อที่ในห้องชุดทั้งหมดคนต่างด้าวที่ได้กรรมสิทธิ์ในห้องชุดในกรณีเช่นนี้ ก็ต้องจำหน่ายห้องชุดของตนที่ได้มานั้นเสียเท่าที่เกินอัตราส่วนร้อยละ 40 ของเนื้อที่ในห้องชุดทั้งหมดเท่านั้น สำหรับคนต่างด้าวที่หมดสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดในกรณีอื่น ๆ ตามมาตรา 19(2)(3)(4) และ (5) ต้องจำหน่ายห้องชุดที่มีกรรมสิทธิ์อยู่ทั้งหมดโดยไม่มีเงื่อนไข

คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่ถือว่าเป็นคนต่างด้าวได้กรรมสิทธิ์ในห้องชุดมาโดยทางอื่น ที่ไม่ใช่กรรมสิทธิ์ได้มาตามมาตรา 19 ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นเสีย

คนต่างด้าว หรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวจะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้ต่อเมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 19 หากคนต่างด้าวนั้นถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดโดยไม่มีคุณสมบัติและเงื่อนไขตามมาตรา 19 ดังกล่าว เช่น ได้กรรมสิทธิ์ในห้องชุดมาโดยเป็นทายาทโดยธรรมหรือโดยพินัยกรรม หรือโดยประการอื่น คนต่างด้าวนั้นต้องปฏิบัติ 2 ประการ คือ

(1) แจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในกำหนด เวลา 6 เดือน นับแต่วันที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดดังกล่าวมีความผิดอาญาต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละ 500 บาทตลอดเวลาที่ยังไม่แจ้งและยังถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นอยู่ตามความในมาตรา 19 ทวิภาค

(2) และต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้น ถ้าไม่จำหน่ายภายในกำหนดดังกล่าว ให้อธิบดีกรมที่ดินทำการจำหน่ายตามมาตรา 19 เบญจ วรคดี

กรณีบุคคลธรรมดาเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด ต่อมาเสียสัญชาติไทย ก็ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นเสีย

ขณะถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์มีสัญชาติไทย แต่ต่อมาหากปรากฏว่าบุคคลนั้นต้องเสียสัญชาติไทยเพราะเหตุใดเหตุหนึ่ง และมีใช้คนต่างด้าวที่เข้าหลักเกณฑ์จะถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดได้ตามมาตรา 19 บุคคลนั้นก็ไม่สามารถถือกรรมสิทธิ์ห้องชุดนั้นต่อไป และต้องปฏิบัติ 2 ประการดังนี้ คือ

1. ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงเหตุที่ตนเสียสัญชาติไทย และไม่อาจถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดต่อไปได้ ภายใน 60 วัน นับแต่วันเสียสัญชาติไทย มิฉะนั้นเป็นความผิดทางอาญาต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังไม่แจ้งและยังถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นอยู่ตามความในมาตรา 19 ทวิภาค

2. และต้องจำหน่ายห้องชุดที่คนถือกรรมสิทธิ์อยู่ทั้งหมดภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย ถ้าไม่จำหน่ายก็ให้อธิบดีกรมที่ดินทำการจำหน่ายเองตามความในมาตรา 19 เบญจวรรคสี่

กรณีบุคคลธรรมดาผู้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดเสียสัญชาติไทยและกลายเป็นคนต่างด้าวผู้มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้ตามมาตรา 19

ขณะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดผู้เป็นเจ้าของห้องชุดมีสัญชาติไทย แต่ต่อมาปรากฏว่าคุณคนนั้นเสียสัญชาติไทยไปเพราะเหตุใดเหตุหนึ่ง กลายเป็นคนต่างด้าว แต่ก็เข้าหลักเกณฑ์คนต่างด้าวผู้มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดตามมาตรา 19 ดังนี้ แยกพิจารณาได้ 2 ประการคือ

1. ถ้าผู้นั้นประสงค์จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นต่อไป ต้องปฏิบัติดังนี้

1.1 ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการเสียสัญชาติไทย

1.2 และต้องนำหลักฐานที่แสดงว่าเป็นคนต่างด้าว ตามมาตรา 19 มาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่เสียสัญชาติไทย

อย่างไรก็ตาม ห้องชุดที่บุคคลดังกล่าวถือกรรมสิทธิ์ไว้ั้นเมื่อรวมกับห้องชุดที่คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวรายอื่นได้ถือกรรมสิทธิ์ไว้แล้ว รวมกันจะต้องไม่เกินร้อยละ 40 ของจำนวนเนื้อที่ในห้องชุดทั้งหมดตามมาตรา 19 ทวิ ถ้าเกินจำนวนดังกล่าวบุคคลผู้นั้นต้องจำหน่ายห้องชุดของตนเองเฉพาะส่วนที่เกินอัตราร้อยละ 40 นั้นเสียภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับตั้งวันเสียสัญชาติไทย ถ้าไม่จำหน่ายภายในกำหนดเวลาดังกล่าวอธิบดีกรมที่ดินต้องทำการจำหน่ายตามบทบัญญัติมาตรา 19 เบญจวรรคสี่

2. ถ้าบุคคลผู้นั้นไม่ประสงค์จะมีกรรมสิทธิ์ในห้องชุดต่อไปมีหน้าที่ต้องปฏิบัติดังนี้

2.1 ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการเสียสัญชาติไทยไปในกำหนดเวลา 60 วัน นับแต่วันที่เสียสัญชาติไทยถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดเวลาดังกล่าวมีโทษทางอาญาต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน ทั้งนี้ตามมาตรา 19 ทวาทศ

2.2 และต้องจำหน่ายห้องชุดที่มีกรรมสิทธิ์อยู่ทั้งหมดภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่เสียสัญชาติไทย ถ้าไม่จำหน่ายภายในเวลาดังกล่าวอธิบดีกรมที่ดินต้องทำการจำหน่ายตามบทบัญญัติในมาตรา 19 เบญจวรรคสี่

กรณีนิติบุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด ต่อมาเปลี่ยนแปลงเป็นนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว ต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่และต้องจำหน่ายห้องชุดนั้นเสีย

นิติบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยและได้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดไว้แล้ว ต่อมานิติบุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงไปกลายเป็นนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวและมีใช้นิติบุคคลที่สามารถถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในมาตรา 19 ดังนั้นนิติบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ 2 ประการ คือ

1. ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพและการที่ไม่อาจถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดต่อไปได้ ภายในกำหนดเวลา 60 วัน นับแต่วันเปลี่ยนแปลงเป็นนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว ถ้าไม่แจ้งภายในกำหนดดังกล่าวต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ตามมาตรา 19 ทว่าทศ
2. และต้องจำหน่ายห้องชุดที่มีกรรมสิทธิ์ทั้งหมดภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่เปลี่ยนแปลงสภาพเป็นคนต่างด้าว ถ้าไม่จำหน่ายภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้อธิบดีกรมที่ดินทำการจำหน่ายตามมาตรา 19 เบญจ วรคดี

กรณีนิติบุคคลถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด แล้วต่อมาเปลี่ยนสภาพเป็นนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวและมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้ตามมาตรา 19

ขณะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด นิติบุคคลนั้นมีสัญชาติไทย ต่อมาภายหลังเปลี่ยนสภาพกลายเป็นนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว มีผู้ถือหุ้นในบริษัทนั้นเป็นคนต่างด้าวเกินกว่า 49 เปอร์เซ็นต์ของผู้ถือหุ้นทั้งหมด เป็นต้น แต่เมื่อเปลี่ยนสภาพเป็นนิติบุคคลคนต่างด้าวแล้วก็ยังมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดได้ ตามเงื่อนไขในหลักเกณฑ์ในมาตรา 19 ดังนี้ ให้แยกพิจารณาเป็น 2 ประการ คือ

1. หากนิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวนั้นยังประสงค์จะมีกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นต่อไป ต้องปฏิบัติดังนี้

1.1 ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเป็นคนต่างด้าว

1.2 และต้องนำหลักฐานแสดงว่าเป็นนิติบุคคลตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 19 มาแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 180 วัน นับแต่วันที่เปลี่ยนสภาพเป็นคนต่างด้าว

อย่างไรก็ตาม จำนวนห้องชุดที่นิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวนั้นจะมีกรรมสิทธิ์ต่อไปเมื่อรวมกับจำนวนห้องชุดที่คนต่างด้าวอื่น ๆ มีกรรมสิทธิ์ในอาคารนั้นต้องไม่เกินร้อยละ 40 ของพื้นที่ห้องชุดทั้งหมดในอาคารชุดนั้นตามมาตรา 19 ทวิ ถ้าเกินจำนวนร้อยละ 40 ดังกล่าว นิติบุคคลนั้นต้องทำการจำหน่ายห้องชุดส่วนที่เกินนั้น ภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันเปลี่ยนสภาพเป็นคนต่างด้าว ถ้าไม่จำหน่ายภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้อธิบดีกรมที่ดินทำการจำหน่าย ตามมาตรา 19 เบญจ วรรคสี่

2. หากนิติบุคคลซึ่งเป็นคนต่างด้าวนั้นไม่ประสงค์จะมีกรรมสิทธิ์ในห้องชุดนั้นต่อไปต้องปฏิบัติดังนี้

2.1 ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลง ภายในกำหนดเวลา 60 วัน นับแต่วันเปลี่ยนแปลงเป็นคนต่างด้าว มิฉะนั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนตามมาตรา 19 ทวิ

2.2 และต้องจำหน่ายห้องชุดที่มีกรรมสิทธิ์อยู่ทั้งหมดภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่เปลี่ยนสภาพเป็นคนต่างด้าว ถ้าไม่จำหน่ายภายในกำหนดดังกล่าวให้อธิบดีกรมที่ดินทำการจำหน่ายตามมาตรา 19 เบญจ วรรคสี่

เมื่อคนต่างด้าวหมดสิทธิที่จะถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุด หรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดเสียชีวิตไทย ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนด มิฉะนั้นมีโทษทางอาญา

คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว ถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดโดยไม่มีสิทธิตามมาตรา 19 เบญจ, 19 สัตต, 19 อัฐ, 19 ทศ และ 19 เอกาทศต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในแต่ละมาตราดังกล่าว มิฉะนั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละ 500 บาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

ห้ามบุคคลคนใดถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดแทนคนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าว

คนต่างด้าวหรือนิติบุคคลที่กฎหมายถือว่าเป็นคนต่างด้าวไม่ว่าตัวเองจะมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดตามมาตรา 19 หรือไม่ก็ตาม จะให้บุคคลอื่นถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดแทนตนไม่ได้ว่าบุคคลที่เข้ามาถือกรรมสิทธิ์แทนนั้นจะเป็นสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม หากมีการฝ่าฝืนกฎหมายให้ลงโทษบุคคลที่เข้ามาถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดแทนคนต่างด้าวนั้น คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้อธิบดีกรมที่ดินทำการจำหน่ายห้องชุดนั้นตามมาตรา 19 เเบญจ วรคดี

ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่าบุคคลใดถือกรรมสิทธิ์ในห้องชุดแทนคนต่างด้าวได้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวนและเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือเรียกให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาได้ตามความจำเป็น บุคคลที่ถูกเรียกมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หากไม่ปฏิบัติตามก็มีโทษทางอาญาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย